

Semesterplan for BA 5. semester 2024

Bacheloruddannelsen i Psykologi

Indhold

SEMESTERBESKRIVELSE FOR UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET	2
ARBEJDS- OG ORGANISATIONSPSYKOLOGI	4
KLINISK PSYKOLOGI	21
PÆDAGOGISK PSYKOLOGI	40

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning: <https://studieordninger.aau.dk/2024/44/4911>

Studieordningen er godkendt af dekanen og træder i kraft pr. 1. september 2022. Studieordningen træder i kraft for studerende, der pr. 1. september 2022 påbegynder deres 1. semester, 3. semester og 5. semester.

Studienævnet udbyder eksamen i moduler fra den hidtidige studieordning fra 2021, i det omfang der er studerende, der har brugt prøveforsøg i et modul uden at bestå. Antallet af prøveforsøg følger eksamensbekendtgørelsen.

Semesterets temaramme

Semestret introducerer til psykologiens anvendte discipliner gennem udbud af tre kursusmoduler:

Kursusmodulet i *Pædagogisk psykologi* introducerer til pædagogisk psykologi. Pædagogisk psykologi beskæftiger sig med de psykologiske aspekter af praksis, hvor der foregår udvikling, uddannelse og læring. Pædagogisk-psykologisk forskning udvikler, anvender og reflekterer over psykologiske teoriers anvendelse i pædagogiske praksisser. På den ene side har pædagogisk psykologi historisk set været optaget af at udvikle metoder til at måle og vurdere børn og unges egnethed til undervisning. På den anden side har forskningen været interesseret i at forstå og forbedre betingelser for læring og mindre i at måle individers evner. I kontinental og skandinavisk sammenhæng har en kritisk refleksion over pædagogisk praksis og deres forbindelse til samfundsforhold stået centralt. Undervisningen i pædagogisk psykologi beskæftiger sig med udvalgte dele af den skandinaviske og internationale forskningslitteratur. I forbindelse med undervisningen diskuteres nogle af de mest indflydelsesrige traditioner indenfor pædagogik og pædagogisk psykologi, de forskellige læringsteoretiske positioner, aspekter knyttet til de psykiske processer og de personlige forhold, der indgår i udviklings- og læringsforløb og der perspektiveres løbende til aktuelle pædagogisk-psykologiske debatter og fænomener.

Kursusmodulet i *Arbejds- og organisationspsykologi* introducerer til arbejds- og organisationspsykologi. Arbejds- og organisationspsykologien tilhører de anvendte discipliner indenfor psykologien og beskæftiger sig med en bred vifte af problemstillinger. Herunder problemstillinger relateret til motivation og produktivitet, organisationsudvikling og medarbejderudvikling, det psykiske og sociale arbejdsmiljø, belastningsreaktioner og arbejdsbetingende sygdomme, samt sundhedsforebyggende og sundhedsfremmende tiltag i forhold til arbejdet og organisationer. Undervisningens formål er at give et overblik over arbejds- og organisationspsykologiens centrale teoretiske traditioner og nøgleproblemstillinger.

Kursusmodulet i *Klinisk psykologi* introducerer til klinisk psykologi. Klinisk psykologi er en anvendt disciplin, der indbefatter såvel viden om psykiske lidelser, som færdigheder i diagnostisering og psykologisk behandling af disse. Undervisningen i Klinisk psykologi indeholder en bred indføring i centrale teorier og forskningsresultater indenfor den kliniske psykologi, herunder teorier om psykiske lidelsers udbredelse, ætiologi, patogenese, klassifikation, forebyg-

gelse og behandling. Kurset starter med en introduktion til sygdomsmodeller, evidensbegrebet og et overblik over den kliniske psykologi generelt og efterfølgende til det kliniske børnepsykologiske område. Dernæst belyses en række psykiske lidelser ud fra centrale klinisk psykologiske teorier.

Semesterets organisering og forløb

Semestret indeholder 3 kursusmoduler, der alle understøttes af seminarer eller workshopforløb. De 3 kursusmoduler i hhv. Pædagogisk psykologi, Klinisk psykologi og Arbejds- og organisationspsykologi afholdes som forelæsningsforløb for hele semestret, mens seminarundervisningen foregår for mindre hold med undtagelse af pædagogisk psykologi. Her er årgangen delt i to lige store hold på en række workshops, der afvikles løbende.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer

Paula Cavada-Hrepich, (pcavadah@ikp.aau.dk)

Sekretariatsdækning

Skemalægger: Birgitte Skovsgaard (bsk@ikp.aau.dk)

Eksamensteamet: (psykologi-eksamen@ikp.aau.dk)

Rekvisitionsbudget: Lis Kragh (lis@ikp.aau.dk)

Evaluerings: Birgitte Skovsgaard (bsk@ikp.aau.dk)

Uddannelseskoordinator/Studienævnsekretær: Andrea Dosenrode (ad@ikp.aau.dk)

Arbejds- og organisationspsykologi

Modultitel dansk: Arbejds- og organisationspsykologi

Modultitel engelsk: Work and organizational Psychology

ECTS: 10

Placering

5. Semester (*Bacheloruddannelsen I Psykologi*)

Modulansvarlig

Thomas Borchmann borchman@ikp.aau.dk

Undervisere

Thomas Borchmann (TB), borchman@ikp.aau.dk

Einar Baldursson (EBB), einarb@ikp.aau.dk

Tanja Kirkegaard (TK) tanjak@ikp.aau.dk

Charlotte Wegener (CW) cw@ikp.aau.dk

Poul Bonde Jensen (PBJ)

Anners Abild (AA)

Seminarholdere

Søren Lindhardt Jensen linhardt@ikp.aau.dk

Type og sprog

Studiefagsmodul (dansk)

Mål

Modulet omfatter centrale teorier og forskningsresultater inden for arbejds- og organisationspsykologien herunder teorier om individers og grupperes adfærd, identitet og emotioner i relation til arbejdet og organisationen. Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

Viden om:

- centrale psykologiske teorier og begreber vedrørende arbejdets organisering, organisationsadfærd og attituder/holdninger hos medlemmerne af en organisation
- problemstillinger vedrørende gruppeprocesser og arbejdsgruppen
- teorier om helbredsmæssige konsekvenser forbundet med arbejdet
- personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved arbejds- og organisationspsykologi
- centrale teorier og empiri indenfor arbejds- og organisationspsykologien med henblik på at kunne reflektere over disse i konkrete afgrænsede sammenhænge.

Færdigheder i:

- at identificere, analysere og vurdere psykologiske aspekter af arbejdets organisering, organisationsadfærd og attituder/holdninger hos medlemmerne af en organisation

- at identificere, analysere og vurdere problemstillinger vedrørende gruppeprocesser og arbejdsgruppen samt i teorier om helbredsmæssige konsekvenser forbundet med arbejdet
- at identificere, analysere og vurdere personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved arbejds- og organisationspsykologi samt
- at anvende teori og empiri på udvalgte områder indenfor arbejds- og organisationspsykologi til at begrunde og vælge mellem centrale tilgange til relevante problemstillinger
- at formidle arbejds- og organisationspsykologisk indsigt i faglige sammenhænge.

Kompetencer:

- at håndtere ovenstående viden og kompetencer i konkrete, afgrænsede sammenhænge
- at identificere egne læringsbehov og selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Kursusmodulet i *Arbejds- og organisationspsykologi* introducerer til arbejds- og organisationspsykologi. Arbejds- og organisationspsykologien tilhører de anvendte discipliner indenfor psykologien og beskæftiger sig med en bred vifte af problemstillinger. Herunder problemstillinger relateret til motivation og produktivitet, organisationsudvikling og medarbejderudvikling, det psykiske og sociale arbejdsmiljø, belastningsreaktioner og arbejdsbetingende sygdomme, samt sundhedsforebyggende og sundhedsfremmende tiltag i forhold til arbejdet og organisationer. Undervisningens formål er at give et overblik over arbejds- og organisationspsykologiens centrale teoretiske traditioner og nøgleproblemstillinger.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Kursusmodulet består af 36 timer forelæsning og 10 timers seminar undervisning – hertil forventes 223 timers hjemmearbejde i form af hhv. forberedelse og efterbearbejdelse af undervisning samt eksamensforberedelse.

Aktivitet	Timer
18 forelæsninger à 2 - timer	36
5 seminargange à 2 timer	10
Læsning og forberedelse	223
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 18

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 10

Antal seminarhold: 5

Deltagere

5. semesters studerende på bacheloruddannelsen - samlæst med sidefagsstuderende

Modulaktiviteter

Kursus-gang	Varig-hed	Tema/Emne	Forelæser	Tekster
F1 + 2	2 x 2 ti-mer	Arbejds- og organisationssyn	TB	1 - 4
F3 + 4	2 x 2 ti-mer	Forskrifter for arbejdsorganisering, medarbejdermotivation og medarbejderkontrol: Scientific management/Taylorisme og moderne gennemslag af Scientific management/Taylorisme	TB	5 – 8 21 - 24
Seminar 1	2 timer	Case: Taylorisme – karakteristika og konsekvenser	SL	
F5 + 6	2 x 2 ti-mer	Forskrifter for arbejdsorganisering, medarbejdermotivation og medarbejderkontrol: Human-relationskolen og Personlig-vækst orienteringen	TB	5 + 9 5 + 10 – 20
F7	2 timer	Arbejdsopgaver i en HR-afdeling	PBJ	Intet pensum
Seminar 2	2 timer	Case: Sindelagspåvirkning – gevinster og mulige tab	SL	
F8	2 timer	Organisatorisk kultur	TK	22-24
F9	2 timer	Følelser og magt i organisationer	TK & CW	25 - 27
F10	2 timer	Ledelse	TK	28- 30
F11	2 timer	Voice, silence og tryghed	TK	31-33
F12	2 timer	Diversitet og inklusion Køn, race, alder, handicap	TK	34-37
F13	2 timer	Selvstyrende arbejdsgrupper og teams	TB	38-41
F14		Udfordringer i konsulentrollen	AA	Intet pensum
Seminar 3	2 timer	Case: Teamorganisering – karakteristika og konsekvenser	SL	
F15	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (I)	EBB	42 - 52
F16	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (II)	EBB	42 - 52

F 17	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (III)	EBB	42 - 52
Seminar 4	2 timer	Case: Stress – årsager og konsekvenser	SL	
F18	2 timer	Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (IV): Mobning på arbejdspladsen	TB	52 - 55
Seminar 5	2 timer	Eksamens-gennemgang	SL	

Eksamen

Mundtlig eksamen.

Prøven er individuel.

Prøven foregår som en samtale mellem den studerende, eksaminator og intern censor.

Samtalen indledes med en mundtlig præsentation på maksimalt 5 minutter med udgangspunkt i et spørgsmål, som den studerende frit har udvalgt fra en liste, der er offentliggjort af eksaminator 14-17 dage før eksamen. Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Normeret prøvetid: 30 minutter inklusive votering og karaktergivning.

Pensumramme: 1000 standardsider ikke for snævert afgrænset obligatorisk litteratur.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelsen bedømmes af eksaminator og intern censor.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Vurderingskriterierne er angivet i Universitetets eksamensordning

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. og 2. forelæsning: Arbejds- og organisationssyn

4 timer v/ Thomas Borchmann

På forelæsningen introduceres til faget samt til forskellige perspektiver på arbejde og organisationer

Litteratur (1-4)

- Torpegaard og Borchmann, (2009) Hvad er arbejde og hvordan bør arbejdsorganisationer anskues? Workingpaper. [22 s.]

- Adler, Paul S.; Linda C. Forbes & Hugh Willmott (2007) *Critical Management Studies*, I Walsh, James P. (Editor) & Arthur P. Brief (Eds.). *The Academy of Management Annals of Organization and Management*, Vol. 1 -Lawrence Erlbaum Associates Inc, New York (December 2007) 119 - 154 (1-27 i kompendiet) **[27 s.]**
- Morgan.G. (1980) Paradigms, Metaphors and puzzle-solving in organization theory. *Administrative Science Quarterly*, Vol. 25-. Issue 4 – 605 – 622 **[17 s.]**
- Standing, G. (2016) *The Precariat*. Kap. 1 i bogen *The Precariat*. London: Bloomsbury (p. 1-28) **[28 s.]**

3. og 4. forelæsning: Forskrifter for arbejdsorganisering, ledelse, medarbejder-motivation og medarbejderkontrol: Scientific management/Taylorisme og moderne gennemslag af Scientific management/Taylorisme

2 x 2 timer v/ Thomas Borchmann

På tredje og fjerde forelæsning introduceres til forskellige forskrifter for arbejdsorganisering, ledelse og medarbejdermotivation og medarbejderkontrol. Der sættes særligt fokus på Scientific management/Taylorisme og moderne gennemslag af Scientific management/Taylorisme

Litteratur (5-12):

- Sabro, K. E. (1984) *Organisationsteori*. Kap. 1 i (red. Eggert Petersen og Knud-Erik Sabroe) *Arbejdspsykologi: arbejde, arbejdsmiljø og arbejdsorganisation*. Munksgaard. **[14 s.]**
- Taylor, F.W. (1999). *Scientific management*. I: Clark; Chandler & Barry. *Organisation and identities*. Int. Thomson business Press. **[5 s.]**
- Braverman, H. (1974) Kap. 4. *Scientific Management* -i bogen *Labour and Monopoly Capital* **[26 s.]**
- Leidener, R. (1993) Kap. 2. How can work on people be routinized i bogen *Fast Food Fast Talk*. University of California Press (p 24 – 43) **[19 s.]**
- Chan, J et all (2020) Kap. 4. *Managing Foxconn* i bogen *Dying for an Iphone*. London: Pluto press (48- 69) **[21 s.]**
- Callum, C. (2020) Kap. 3. *The system of Control* i bogen *Riding for Deliveroo*. Cambridge: Polity Press (p. 41 – 72) **[31 s.]**
- Healey, M. (2020) Kap 4. *Alienation and work: ICT professionals* I bogen *Marx and Digital Machines: Alienation, Technology, Capitalism*. London: University of Westminster Press. (p. 39 – 57) **[18 s.]**
- Martha Crowley, Daniel Tope, Lindsey Joyce Chamberlain and Randy Hodson (2010) *Neo-Taylorism at Work: Occupational Change in the Post-Fordist Era* *Social Problems* Vol. 57, No. 3 (August 2010), pp. 421-447 **[26 s.]**

5. og 6. forelæsning: Forskrifter for arbejdsorganisering, ledelse og medarbejdermotivation og medarbejderkontrol: Human-relationskolen og Personlig-vækst orienteringen

2 x 2 timer v/ Thomas Borchmann

På femte og sjette forelæsning introduceres til forskellige forskrifter for arbejdsorganisering, ledelse og medarbejdermotivation og medarbejderkontrol. Der sættes særligt fokus på Human-relationskolen og Personlig-vækst orienteringen

Litteratur (5 + 13 - 21):

- Roethlisberger, F.J. & Dickson, W.J. (1999). Group restriction of output. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press. [12 s.]
- Herzberg, F. (1999). Motivation through job enrichment. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press. [9 s.]
- Kondrasuk, J (1981) Studies in MBO Effectiveness, The Academy of Management Review, Vol. 6, No. 3 (Jul., 1981), pp. 419-430 [11 s.]
- Kunda, G. (2006) Culture and Organization. Kap 1 i Engineering Culture - Control and committent in a High-tech Cooperation. Philadelphia: Temple University press (p. 1-25) [25 s.]
- Tynell, J. (2002). Det er min egen Skyld. Tidsskrift for arbejdsliv, 2002 [18 s.]
- Fleming, P & Sturdy, (2009) ""Just be yourself!": Towards neo-normative control in organisations?", Employee Relations, Vol. 31 Issue: 6, pp.569-583. [14 s.]
- McGregor, D. M. (1957). The Human Side of Enterprise. Management Review, 46, 22-28. [8 s.]
- Bass, B (1990) From Transactional to Transformational leadership: learning to share the vision. Organizational Dynamics. Vol 18. 19 – 31 [12 s.]
- Grey, C. (1999) We are all managers now; we always were; on the development and demise of management. Journal of Management studies 36:5 1999 [25 s.]

7. forelæsning: Arbejdsopgaver i en HR-afdeling

2 timer v/ Poul Bonde Jensen

På forelæsningen sættes fokus på typiske arbejdsopgaver i en HR – afdeling samt skiftende dagsordenstemaer og udviklinger heri

Litteratur:

- Der er ikke knyttet litteratur til forelæsningsgangen

8. forelæsning: Organisatorisk kultur

2 timer v/ Tanja Kirkegård

På forelæsningen sættes fokus på organisatorisk kultur

Litteratur: (22 –24)

- Alvesson, M., Kärreman, D., & Ybema, S. (2017). Studying culture in organizations. *The Oxford handbook of management*, 103-126. [23 s.]
- Smollan, R.K.& Sayers, J.G. (2009). Organizational culture, change and emotions: A qualitative study. *Journal of change management* 9 (4), 435-457 [22 s.]

- Kirkegaard, T., & Brinkmann, S. (2016). "Which coping strategies does the working environment offer you?" A field study of the distributed nature of stress and coping. *Nordic Psychology*, 68(1), 12-29. [19 s.]

9. forelæsning: Følelser og magt i organisationer

2 timer v/ Tanja Kirkegård & Charlotte Wegener

På forelæsningen sættes fokus på følelser og magt i organisationer

Litteratur: (25 – 27)

- Ashkanasy, N.M., & Humphrey, R.H. (2014). Leadership and Emotion: A Multilevel Perspective. *The Oxford handbook of management*, 783-804. [21 s.]
- Elfenbein, H.A. (2023). Emotions in Organizations: Theory and Practice. *Annual Review of Psychology*. 74; 489-517. [28 s.]
- Elmholdt, C. (2011). Autentisk ledelse i den emotionelle organisation. I: *Følelser i ledelse*, Århus: Forlaget Klim (side 25 –45). [20 s.]

10. forelæsning: Ledelse

2 timer v/ Tanja Kirkegård

På forelæsningen sættes fokus på ledelse

Litteratur: (28 – 30)

- Franke, F., Felfe, J., & Pundt, A. (2014). The impact of health-oriented leadership on follower health: Development and test of a new instrument measuring health-promoting leadership. *German Journal of Human Resource Management*, 28(1-2), 139-161. [22 s.]
- Spector, P.E. (2017) Leadership and power in organizations in *Industrial and Organizational psychology. Research and Practice*. 7th edition. P 303 – 328 [25 s.]
- Alvesson, M., & Spicer, A. (2014). Critical perspectives on leadership. *The Oxford handbook of leadership and organizations*, 40-56. [16 s.]

11. forelæsning: Voice, silence og tryghed

2 timer v/ Tanja Kirkegård

På forelæsningen sættes fokus på Voice, silence og tryghed

Litteratur: (31 – 33)

- Morrison, E. W., & Milliken, F. J. (2000). Organizational silence: A barrier to change and development in a pluralistic world. *Academy of Management review*, 25(4), 706-725. [19 s.]
- Morrison, E. W. (2023). Employee voice and silence: Taking stock a decade later. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 10, 79-107. [28 s.]
- Amy C. Edmondson, Monica Higgins, Sara Singer & Jennie Weiner (2016) Understanding Psychological Safety in Health Care and Education Organizations: A Comparative Perspective, *Research in Human Development*, 13:1, 65-83, DOI: 10.1080/15427609.2016.1141280 [18 s.]

12. forelæsning: Diversitet og inklusion

2 timer v/ Tanja Kirkegård

På forelæsningen sættes fokus på Diversitet og Inklusion

Litteratur: (34 – 37)

- Colella, A., et al. (2017). "One hundred years of discrimination research in the Journal of Applied Psychology: A sobering synopsis." *Journal of Applied Psychology* 102(3): 500-513. [13 s.]
- Heilman, M. E., & Caleo, S. (2017). *Gender Discrimination in the Workplace*. Oxford Handbook of Discrimination at Work. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199363643.013>, 7. [30 s.]
- Elizabeth Dorrance Hall & Patricia E. Gettings (2020) "Who is this little girl they hired to work here?": Women's experiences of marginalizing communication in male-dominated workplaces, *Communication Monographs*, 87:4, 484-505, DOI: 10.1080/03637751.2020.1758736 [21 s.]
- Ren, L. R., et al. (2008). "A meta-analysis of experimental studies on the effects of disability on human resource judgments." *Human Resource Management Review* 18(3): 191-203. [12 s.]

13. forelæsning: Selvstyrende arbejdsgrupper

2 timer v/ Thomas Borchmann

På forelæsningen introduceres til forskellige perspektiver på arbejdsgrupper og de gevinster og udfordringer, der kan være forbundet hermed

Litteratur (38 - 41):

- Hackman, R. J. (1990): "Conclusion: Creating More Effective Work Groups in Organizations". I: Hackman (edit.): *Groups that work (and those that don't)*. Jossey-bass Publ. [25 s.]
- Morgen, H. & Thomas, K. (1997): "A psychodynamic perspective on group processes". I: Wetherell, M (ed.): *Identities, Groups and Social Issues*. Sage. (p.70 - 85 og 94 – 110 [31 s.]
- Barker, J.R. (1993). Tightening the iron Cage: Concertive Control inn Self-Managing Teams. *Administrative Science Quarterly*, 38 [29 s.]
- Pedersen & Borchmann (2016): Om forbundenheders velsignelser og forbandelser – et studie af de intrapsykiske konflikter, som teamorganisering kan påføre os. *Tidsskrift for Arbejdsliv* 2016/3 [22 s.]

14. forelæsning: Udfordringer i konsulentarbejdet

2 timer v/ Anners Abild

På forelæsningen introduceres til konsulentarbejdet og nogle af dets udfordringer

Litteratur:

- Der er ikke knyttet litteratur til forelæsningsgangen

15. forelæsning: Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (I)

2 timer v/ Einar Baldursson

På 15 - 17 forelæsning introduceres til forskellige teorier om psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner

Litteratur (42 - 52):

- Salye, H. (1999). Stress; the general adaptation syndrome and dissonances of adaptation. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press. [2 s.]
- Lazarus, R. S. & Folkman, Susan (1987) Transactional Theory and Research on emotions and coping. European Journal of Personality, Vol. 1 p. [26 s.]
- Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of Resources. A New Attempt at Conceptualizing Stress. American Psychologist, vol. 44, no 3 [11 s.]
- Juster, R. P., McEwen, B. S., & Lupien, S. J. (2010). Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 35(1), 2-16. [13 s.]
- Schwabe, L., Joëls, M., Roozendaal, B., Wolf, O. T., & Oitzl, M. S. (2012). Stress effects on memory: an update and integration. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 36(7), 1740-1749. [8 s.]
- Oosterholt, B. G., der Linden, D. V., Maes, J. H., Verhraak, M. J., & Kompier, M. A. (2012). Burned out cognition-cognitive functioning of burnout patients before and after a period with psychological treatment. Scandinavian journal of work, environment & health, 38(4). [9 s.]
- Karasek (1979). Jobdemand, decision latitude, and mental strain: Implications for job redesign. Administrative Science Quarterly. Vol. 24, no. 2.
- Aronsson, G. (1991). Dimensions of Control as Related to Work organization, stress, and Health. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [9 s.]
- Johnson, V.J. (1991). Collective Control: Strategies for Survival in the Workplace. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [11 s.]
- Baldursson, E. B., Pedersen, B. T., & Carlsen, P. (2013). Brikker til en evolutionær neuro-social teori om stress. Psyke & Logos. [18 s.]
- Baldursson, E. B. (2012). Social smerte i det moderne arbejdsliv ud fra et arbejdspsykologisk perspektiv. Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund, 9(16). 33-62 [21 s.]
-

16. forelæsning: Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (II)

2 timer v/ Einar Baldursson

På 15 – 17 forelæsning introduceres til forskellige teorier om psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner

Litteratur (42-52):

- Salye, H. (1999). Stress; the general adaptation syndrome and dissonances of adaptation. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press. [2 s.]
- Lazarus, R. S. & Folkman, Susan (1987) Transactional Theory and Research on emotions and coping. European Journal of Personality, Vol. 1 p. [26 s.]
- Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of Resources. A New Attempt at Conceptualizing Stress. American Psychologist, vol. 44, no 3 [11 s.]
- Juster, R. P., McEwen, B. S., & Lupien, S. J. (2010). Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 35(1), 2-16. [13 s.]
- Schwabe, L., Joëls, M., Roozendaal, B., Wolf, O. T., & Oitzl, M. S. (2012). Stress effects on memory: an update and integration. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 36(7), 1740-1749. [8 s.]
- Oosterholt, B. G., der Linden, D. V., Maes, J. H., Verhraak, M. J., & Kompier, M. A. (2012). Burned out cognition-cognitive functioning of burnout patients before and after a period with psychological treatment. Scandinavian journal of work, environment & health, 38(4). [9 s.]
- Karasek (1979). Jobdemand, decision latitude, and mental strain: Implications for job redesign. Administrative Science Quarterly. Vol. 24, no. 2.
- Aronsson, G. (1991). Dimensions of Control as Related to Work organization, stress, and Health. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [9 s.]
- Johnson, V.J. (1991). Collective Control: Strategies for Survival in the Workplace. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [11 s.]
- Baldursson, E. B., Pedersen, B. T., & Carlsen, P. (2013). Brikker til en evolutionær neuro-social teori om stress. Psyke & Logos. [18 s.]
- Baldursson, E. B. (2012). Social smerte i det moderne arbejdsliv ud fra et arbejdspsykologisk perspektiv. Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund, 9(16). 33-62 [21 s.]

17. forelæsning: Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (III)

2 timer v/ Einar Baldursson

På 15 – 17 forelæsning introduceres til forskellige teorier om psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner

Litteratur (42-52):

- Salye, H. (1999). Stress; the general adaptation syndrome and dissonances of adaptation. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press. [2 s.]
- Lazarus, R. S. & Folkman, Susan (1987) Transactional Theory and Research on emotions and coping. European Journal of Personality, Vol. 1 p. [26 s.]
- Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of Resources. A New Attempt at Conceptualizing Stress. American Psychologist, vol. 44, no 3 [11 s.]
- Juster, R. P., McEwen, B. S., & Lupien, S. J. (2010). Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 35(1), 2-16. [13 s.]
- Schwabe, L., Joëls, M., Roozendaal, B., Wolf, O. T., & Oitzl, M. S. (2012). Stress effects on memory: an update and integration. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 36(7), 1740-1749. [8 s.]
- Oosterholt, B. G., der Linden, D. V., Maes, J. H., Verhraak, M. J., & Kompier, M. A. (2012). Burned out cognition-cognitive functioning of burnout patients before and after a period with psychological treatment. Scandinavian journal of work, environment & health, 38(4). [9 s.]
- Karasek (1979). Jobdemand, decision latitude, and mental strain: Implications for job redesign. Administrative Science Quarterly. Vol. 24, no. 2.
- Aronsson, G. (1991). Dimensions of Control as Related to Work organization, stress, and Health. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [9 s.]
- Johnson, V.J. (1991). Collective Control: Strategies for Survival in the Workplace. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. The psychosocial Work Environment. Baywood Publ. [11 s.]
- Baldursson, E. B., Pedersen, B. T., & Carlsen, P. (2013). Brikker til en evolutionær neuro-social teori om stress. Psyke & Logos. [18 s.]
- Baldursson, E. B. (2012). Social smerte i det moderne arbejdsliv ud fra et arbejdspsykologisk perspektiv. Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund, 9(16). 33-62 [21 s.]

18. forelæsning: Psykisk arbejdsmiljø, belastninger og belastningsreaktioner (IV)

Mobning

2 timer v/ Thomas Borchmann

På 18. forelæsning introduceres til forskellige teorier om arbejdsrelateret mobning og årsager til arbejdsrelateret mobning

Litteratur (52-56):

- Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2011). The concept of bullying and harassment at work: The European tradition. In S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, & C. L. Cooper (Eds.), Bullying and harassment in the workplace. Developments in theory, research, and practice. (2nd ed.) Boca Raton: CRC Press., 3-40 [38 s.]

- Samnani, A.-K., & Singh, P. (2012). 20 Years of workplace bullying research: A review of the antecedents and consequences of bullying in the workplace. *Aggression and Violent Behavior*, 17(6), 581-589. [9 s.]
- Mulder, R., Pouwelse, M., Lodewijkx, H., & Bolman, C. (2014). Workplace mobbing and bystanders' helping behaviour towards victims: The role of gender, perceived responsibility and anticipated stigma by association. *International Journal of Psychology*, 49, 304-312. doi: 10.1002/ijop.12018 [9 s.]
- Nielsen, M. B., Glasø, L., & Einarsen, S. (2017). Exposure to workplace harassment and the Five Factor Model of personality: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 104, 195-206 [12 s.]

Litteratur til kursusmodulet i Arbejds- og organisationspsykologi		
Tema: Arbejds- og organisationssyn		
1	Torpegaard og Borchmann, (2009) Hvad er arbejde og hvordan bør arbejdsorganisationer anskues? Workingpaper. Udlægges som PDF	22 sider
2	Adler, Paul S.; Linda C. Forbes & Hugh Willmott (2007) <i>Critical Management Studies</i> , I Walsh, James P. (Editor) & Arthur P. Brief (Eds.). <i>The Academy of Management Annals of Organization and Management</i> , Vol. 1 Lawrence Erlbaum Associates Inc, New York (December 2007) 119 - 154 (1-27 i kompendiet)	27 sider
3	Morgan.G. (1980) Paradigms, Metaphors and puzzle-solving in organization theory. <i>Administrative Science Quarterly</i> , Vol. 25 . Issue 4 – 605 – 622	17 sider
4	Standing, G. (2016) <i>The Precariat</i> . Kap 1 i bogen <i>The Precariat</i> . London: Bloomsbury (p. 1-28)	28 sider
Tema: Forskrifter for arbejdsorganisering, medarbejdermotivation og medarbejderkontrol		
5	Organisationsteori I (red. Eggert Petersen og Knud-Erik Sabroe) <i>Arbejdspsykologi: arbejde, arbejdsmiljø og arbejdsorganisation</i> . Munksgaard.	14 sider
6	Taylor, F.W. (1999). <i>Scientific management</i> . I: Clark; Chandler & Barry. <i>Organisation and identities</i> . Int. Thomson business Press.	5 sider
7	Braverman, H. (1974) Kap. 4. <i>Scientific Management</i> i bogen <i>Labour and Monopoly Capital</i>	26 sider
8	Chan, J et al (2020) Kap. 4. <i>Managing Foxconn</i> i bogen <i>Dying for an Iphone</i> . London: Pluto press (48- 69)	21 sider

9	Leidener, R. (1993) Kap. 2. How can work on people be routinized i bogen Fast Food Fast Talk. University of California Press (p 24 – 43)	19 sider
10	Callum, C. (2020) Kap. 3. The system of Control i bogen Riding for Deliveroo. Cambridge: Polity Press (p. 41 – 72)	31 sider
11	Healey, M. (2020) Kap 4. Alienation and work: ICT professionals I bogen Marx and Digital Machines: Alienation, Technology, Capitalism. London: University of Westminster Press. (p. 39 – 57)	18 sider
12	Martha Crowley, Daniel Tope, Lindsey Joyce Chamberlain and Randy Hodson: Neo-Taylorism at Work: Occupational Change in the Post-Fordist Era <i>Social Problems</i> Vol. 57, No. 3 (August 2010), pp. 421-447	26 sider
13	Roethlisberger, F.J. & Dickson, W.J. (1999). Group restriction of output. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	12 sider
14	Herzberg, F. (1999). Motivation through job enrichment. I: Clark; Chandler & Barry. Organisation and identities. Int. Thomson business Press.	9 sider
15	McGregor, D. M. (1957). The Human Side of Enterprise. Management Review, 46, 22-28.	8 sider
16	Kondrasuk, J (1981) Studies in MBO Effectiveness, The Academy of Management Review, Vol. 6, No. 3 (Jul., 1981), pp. 419-430	11 sider
17	Bass, B (1990) From Transactional to Transformational leadership: learning to share the vision. Organizational Dynamics. Vol 18. 19 - 31	12 sider
18	Grey, C. (1999) We are all managers now; we always were; on the development and demise of management. Journal of Management studies 36:5 1999	23 sider
19	Kunda, G. (2006) Culture and Organization. Kap 1 i Engineering Culture - Control and committent in a High-tech Cooperation. Philadelphia: Temple University press (p. 1- 25)	25 sider
20	Tynell, J. (2002). Det er min egen Skyld. Tidsskrift for arbejdsliv, 2002	18 sider

21	Fleming, P & Sturdy, (2009) ""Just be yourself!": Towards neo-normative control in organisations?", <i>Employee Relations</i> , Vol. 31 Issue: 6, pp.569-583, https:// doi.org/10.1108/01425450910991730	14 sider
Tema: Kultur, Følelser, Magt og Ledelse		
22	Alvesson, M., Kärreman, D., & Ybema, S. (2017). Studying culture in organizations. <i>The Oxford handbook of management</i> , 103-126.	23 sider
23	Smollan, R.K.& Sayers, J.G. (2009). Organizational culture, change and emotions: A qualitative study. <i>Journal of change management</i> 9 (4), 435-457	22 sider
24	Kirkegaard, T., & Brinkmann, S. (2016). "Which coping strategies does the working environment offer you?" A field study of the distributed nature of stress and coping. <i>Nordic Psychology</i> , 68(1), 12-29.	19 sider
25	Ashkanasy, N.M., & Humphrey, R.H. (2014). Leadership and Emotion: A Multilevel Perspective. <i>The Oxford handbook of management</i> , 783-804.	21 sider
26	Elfenbein, H.A. (2023). Emotions in Organizations: Theory and Practice. <i>Annual Review of Psychology</i> . 74; 489-517.	28 sider
27	Elmholdt, C. (2011). Autentisk ledelse i den emotionelle organisation. I: <i>Følelser i ledelse</i> , Århus: Forlaget Klim (side 25 –45).	20 sider
28	Franke, F., Felfe, J., & Pundt, A. (2014). The impact of health-oriented leadership on follower health: Development and test of a new instrument measuring health-promoting leadership. <i>German Journal of Human Resource Management</i> , 28(1-2), 139-161. (22 sider)	22 sider
29	Spector, P.E.(2017) Leadership and power in organizations in <i>Industrial and Organizational psychology. Research and Practice</i> . 7 th edition. P 303 – 328 (25s)	25 sider
30	Alvesson, M., & Spicer, A. (2014). Critical perspectives on leadership. <i>The Oxford handbook of leadership and organizations</i> , 40-56. (16s)	16 sider
31	Morrison, E. W., & Milliken, F. J. (2000). Organizational silence: A barrier to change and development in a pluralistic world. <i>Academy of Management review</i> , 25(4), 706-725.	19 sider
32	Morrison, E. W. (2023). Employee voice and silence: Taking stock a decade later. <i>Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior</i> , 10, 79-107.	28 sider

33	Amy C. Edmondson, Monica Higgins, Sara Singer & Jennie Weiner (2016) Understanding Psychological Safety in Health Care and Education Organizations: A Comparative Perspective, <i>Research in Human Development</i> , 13:1, 65-83, DOI: 10.1080/15427609.2016.1141280	18 sider
Tema: Inklusion og diversitet		
34	Colella, A., et al. (2017). "One hundred years of discrimination research in the <i>Journal of Applied Psychology</i> : A sobering synopsis." <i>Journal of Applied Psychology</i> 102 (3): 500-513.	13 sider
35	Heilman, M. E., & Caleo, S. (2017). Gender Discrimination in the Workplace. <i>Oxford Handbook of Discrimination at Work</i> . https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199363643.013 , 7.	30 sider
36	Elizabeth Dorrance Hall & Patricia E. Gettings (2020) "Who is this little girl they hired to work here?": Women's experiences of marginalizing communication in male-dominated workplaces, <i>Communication Monographs</i> , 87:4, 484-505, DOI: 10.1080/03637751.2020.1758736	21 sider
37	Ren, L. R., et al. (2008). "A meta-analysis of experimental studies on the effects of disability on human resource judgments." <i>Human Resource Management Review</i> 18 (3): 191-203.	12 sider
Tema: Arbejdsgrupper og gruppeorganisering		
38	Hackman, R. J. (1990): "Conclusion: Creating More Effective Work Groups in Organizations". I: Hackman (edit.): <i>Groups that work (and those that don't)</i> . Jossey-bass Publ.	25 sider
39	Morgen, H. & Thomas, K. (1997): "A psychodynamic perspective on group processes". I: Wetherell, M (ed.): <i>Identities, Groups and Social Issues</i> . Sage. (p.70 - 85 og 94 - 110)	31 sider
40	Barker, J.R. (1993). Tightening the iron Cage: Concertive Control in Self-Managing Teams. <i>Administrative Science Quarterly</i> , 38	29 sider
41	Pedersen & Borchmann (2016): Om forbundenheders velsignelser og forbandelser – et studie af de intrapsyriske konflikter, som teamorganisering kan påføre os. <i>Tidsskrift for Arbejdsliv</i> 2016/3 (107)	22 sider
Tema: Arbejds miljø, belastninger, stress og udbændthed		
42	Salye, H. (1999). Stress; the general adaptation syndrome and dissonances of adaptation. I: Clark; Chandler & Barry. <i>Organisation and identities</i> . Int. Thomson business Press.	2 sider

43	Lazarus, R. S. & Folkman, Susan (1987) Transactional Theory and Research on emotions and coping. <i>European Journal of Personality</i> , Vol. 1 p.	26 sider
44	Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of Resources. A New Attempt at Conceptualizing Stress. <i>American Psychologist</i> , vol. 44, no 3	11 sider
45	Juster, R. P., McEwen, B. S., & Lupien, S. J. (2010). Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition. <i>Neuroscience & Biobehavioral Reviews</i> , 35(1), 2-16.	13 sider
46	Schwabe, L., Joëls, M., Roozendaal, B., Wolf, O. T., & Oitzl, M. S. (2012). Stress effects on memory: an update and integration. <i>Neuroscience & Biobehavioral Reviews</i> , 36(7), 1740-1749.	8 sider
47	Oosterholt, B. G., der Linden, D. V., Maes, J. H., Verhaak, M. J., & Kompier, M. A. (2012). Burned out cognition-cognitive functioning of burnout patients before and after a period with psychological treatment. <i>Scandinavian journal of work, environment & health</i> , 38(4).	9 sider
48	Karasek (1979). Jobdemand, decision latitude, and mental strain: Implications for job redesign. <i>Administrative Science Quarterly</i> . Vol. 24, no. 2.	20 sider
49	Aronsson, G. (1991). Dimensions of Control as Related to Work organization, stress, and Health. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. <i>The psychosocial Work Environment</i> . Baywood Publ.	9 sider
50	Johnson, V.J. (1991). Collective Control: Strategies for Survival in the Workplace. I: Johnson, J.V. & Johansson, G. <i>The psychosocial Work Environment</i> . Baywood Publ.	11 sider
51	Baldursson, E. B., Pedersen, B. T., & Carlsen, P. (2013). Brikker til en evolutionær neuro-social teori om stress. <i>Psyke & Logos</i> .	18 sider
52	Baldursson, E. B. (2012). Social smerte i det moderne arbejdsliv ud fra et arbejdspsykologisk perspektiv. <i>Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund</i> , 9(16). 33-62	23 sider
Tema: Mobning		
53	Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2011). The concept of bullying and harassment at work: The European tradition. In S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, & C. L. Cooper (Eds.), <i>Bullying and harassment in the workplace. Developments in theory, research, and practice</i> . (2nd ed.) Boca Raton: CRC Press., 3-40	38 sider

54	Samnani, A.-K., & Singh, P. (2012). 20 Years of workplace bullying research: A review of the antecedents and consequences of bullying in the workplace. <i>Aggression and Violent Behavior, 17</i> (6), 581-589.	9 sider
55	Mulder, R., Pouwelse, M., Lodewijkx, H., & Bolman, C. (2014). Workplace mobbing and bystanders' helping behaviour towards victims: The role of gender, perceived responsibility and anticipated stigma by association. <i>International Journal of Psychology, 49</i> , 304-312. doi: 10.1002/ijop.12018	9 sider
56	Nielsen, M. B., Glasø, L., & Einarsen, S. (2017). Exposure to workplace harassment and the Five Factor Model of personality: A meta-analysis. <i>Personality and Individual Differences, 104</i> , 195-206 (68)	12 sider
I alt 1048 sider		

Klinisk Psykologi

Modultitel dansk: Klinisk psykologi

Modultitel engelsk: Clinical Psychology

ECTS: 10

Placering

5. Semester

Modulansvarlig

Majse Lind (mlind@ikp.aau.dk)

Mette Thuesen (thuesen@ikp.aau.dk)

Undervisere

Malene Klindt Bohni (kontakt@maleneklindtbohni.dk)

Camilla Chelina Dybdal (ccp.dybdal@gmail.com)

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Gry Kjærdsdam Telléus (gdk@ikp.aau.dk)

Mette Thuesen (thuesen@ikp.aau.dk)

Majse Lind (mlind@ikp.aau.dk)

Alfred Sköld (alfred@ikp.aau.dk)

Michelle Angelica Lind Kaptajn (mianlika@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Kursusmodulet består af 36 timer forelæsning og 4x 2 timer seminarer. Antal seminarhold: 5
v/ Mette Thuesen (thuesen@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Studiefagsmodul (dansk)

Modulet omfatter centrale teorier og forskningsresultater inden for den kliniske psykologi, herunder teorier om psykiske lidelser og problemer fremkaldt af livskriser samt teorier om egentlige psykopatologiske tilstande.

Læringsmål

Viden

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere viden om og forståelse af:

- centrale psykiske/psykiatriske lidelser og problemer på et psykologibaseret grundlag, samt forskelle og ligheder mellem centrale psykologiske teorier indenfor dette område
- psykologiske klassifikationssystemer og perspektiver på de psykiske forstyrrelses ætiologi og patogenese
- personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved dannelse af psykiske forstyrrelser
- centrale teorier og empiri indenfor klinisk psykologi med henblik på at kunne reflektere over disse i konkrete afgrænsede sammenhænge

Færdigheder

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere færdigheder i:

- at identificere psykologiske aspekter af psykiatriske lidelser og
- at anvende psykologiske perspektiver på psykiatriske lidelsers og psykiske lidelsers klassifikation, ætiologi og patogenese
- at anvende teori og empiri på udvalgte områder indenfor klinisk psykologi til at begrundede og vælge mellem centrale tilgange til relevante problemstillinger
- at formidle klinisk-psykologisk indsigt i faglige sammenhænge

Kompetencer

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere kompetencer til:

- at håndtere ovenstående viden og kompetencer i konkrete, afgrænsede sammenhænge
- at kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Faget Klinisk Psykologi har tematisk fællesskab med Psykiatri (6. semester), i og med, at begge fag bl.a. omhandler forståelse af mennesker med psykiske lidelser. Klinisk Psykologi fokuserer i højere grad på den psykologiske og sociale dynamik bag udviklingen af psykiske problemer, hvor emner som kontakt mellem behandler og klient/patient, virksomme elementer i forskellige former for psykoterapi, de fænomenologiske aspekter af psykisk lidelse og betydningen af den kontekst, som behandlingen foregår i.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
18 forelæsninger à 2 timer	36
Evalueringer	1
4 seminargange à 2 timer	8
Læsning og forberedelse	200
Eksamen	24

Kollektiv feedback på eksamenen	1
---------------------------------	---

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 18

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 8

Antal seminarhold: 5

Deltagere

Studerende på 5. semester samlæst med sidefagsstuderende

Deltagerforudsætninger

Ingen specielle

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Forelæser
1	2x45 min.	Introduktion til klinisk psykologi.	Mette Thuesen
2	2x45 min.	At være klinisk psykolog, den professionelle rolle og at møde klienten	Mette Thuesen
3	2x45 min	Klinisk børnepsykologi/ 1	Camilla Chelina Dybdal
4	2x45 min.	Klinisk børnepsykologi/ 2	Camilla Chelina Dybdal
5	2x45 min.	Tilknytningsteori og relationelle mønstre	Mette Thuesen
6	2x45 min	Objektrelationsteori, konflikt- og deficitpatologier	Mette Thuesen
7	2x45 min	Objektrelationsteori fortsat og det kliniske interview: undersøgelse af psykopatologi.	Mette Thuesen
8	2 x 45	Narrativ identitetsteori og psykopatologi	Majse Lind
9	2 x 45	Narrativ identitetsteori fortsat, psykoterapi og psykopatologi	Majse Lind
10	2x45 min.	Kognitiv adfærdsterapi / 1	Malene Klindt Bohni
11	2x45 min.	Kognitiv adfærdsterapi / 2	Malene Klindt Bohni
12	2x45 min.	Personlighedsforstyrrelser: den forstyrrede personlighed	Majse Lind
13	2x45 min	Personlighedsforstyrrelser: Underliggende vanskeligheder og behandling	Majse Lind
14	2x45 min	Sorg og reaktioner på tab og traumer / 1	Alfred Sköld
15	2x45 min.	Sorg og reaktioner på tab og traumer / 2	Cecilie Thøgersen
16	2x45 min.	Psykologisk forståelse og behandling af den depressive lidelse	Gry Kjærdsdam Telléus

17	2x45 min	Psykologisk forståelse af psykose	Mette Thuesen
18	2x45 min.	Seksualitetens psykologi i et tilknytnings og mentaliseringsperspektiv	Michelle Kaptajn
19	2x45 min	Spørgetime, eksamensforberedelse samt slutevaluering	Mette Thuesen

Eksamen

En individuel intern skriftlig prøve i Klinisk psykologi (Clinical Psychology).

Prøven er en bunden 72 timers opgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Pensumramme: 1000 standardsider ikke for snævert afgrænset obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrie

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Der gives kollektiv feedback på eksamenen

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion til klinisk psykologi.

2 timer v/ Mette Thuesen

Forelæsningen giver en introduktion til klinisk psykologi – fagets genstandsområde og historie. Desuden vil nogle basale begreber og forskellige grundlæggende teorier om patologi og forandring introduceres.

2. Forelæsning: At være klinisk psykolog; den professionelle rolle og at møde klienten

2 timer v/ Mette Thuesen

Forelæsningen omhandler, hvordan den kliniske psykolog forholder sig til sin professionelle rolle og hvordan han/hun skaber en god kontakt med klienten. Udfordringer og faldgruber i arbejdet diskuteres f.eks.: Hvad er fælles og hvad er unikt for den enkelte klient? Hvor går grænsen mellem privat og personlig? Hvad vil det sige at være empatisk?

Litteratur:

- Fog, J. (1998). Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien. Hans Reitzels forlag. Kapitel 3 og 4. S.53-90. **[38 s.]**
- Bidell, M. P. (2014) Are multicultural courses addressing disparities? Exploring multicultural and affirmative lesbian, gay, and bisexual competencies of counseling and psychology students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 42(3), 132-146) **[13 s.]**

3. Forelæsning: Klinisk børnepsykologi – introduktion til feltet. Undersøgelse/vurdering

2 timer v/ Camilla Chelina Dybdal

Forelæsningen giver en introduktion til den kliniske børnepsykologi hvor grundlæggende teorier og arbejdsområder præsenteres. Særlig fokus vil være på undersøgelses-/vurderingsarbejdet.

Overvejelser over områdets særlige karakteristika, herunder fokus på samspillet med barnets forældre/omgivelser samt etiske og juridiske aspekter belyses og der inddrages eksempler fra klinisk praksis.

Litteratur:

- Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – En grundbog om teorier og arbejdsmetoder. (Kapitel 1: Psykodynamiske udviklingsteorier og forståelse af psykopatologi i barnealderen. København: Hans Reitzel **[17 s.]**

- Heede, T. (2010): *Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv*. DK: Akademisk Forlag. pp. 19-38 & pp. 110-121 **[30 s.]**
- Mortensen, K. V. (2001). "Forældrearbejde i børneterapi – partnerskab eller terapi?", pp. 57-72. In *Matrix*, 18(1-2). **[16 s.]**

Supplerende litteratur:

- Diagnostic Classification of Mental Health and Developmental Disorders of Infancy and Early Childhood, Revised (DC:0-3R) (2005). Washington DC: ZERO TO THREE PRESS. S. 10-66.
- Mortensen, K.V. (2006). *Fra neuroser til relationsforstyrrelser*. Kbh.: Gyldendal. S. 351-385.
- PDM Task Force (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring: Alliance of Psychodynamic Organizations. S. 175-195.

4. Forelæsning: Klinisk børnepsykologi – behandling/intervention

2 timer v/ Camilla Chelina Dybdal

Forelæsningen tager udgangspunkt i et fokus på psykodynamisk psykoterapi med børn og unge. Herunder særligt fokus på legeterapi som behandlingsmetode. Der inddrages eksempler fra klinisk praksis.

Litteratur:

- Caccia, O. (1984). "Container and contained: Analysis of two ten year old boys". *Journal of Child Psychotherapy*, vol. 10. Pp. 57-69. **[13 s.]**
- Dybdal, C. C. P. (2016) *Afslutningstemaer i psykoterapi – fra barnets og terapeutens perspektiv*. In Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): *Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – Et område i udvikling (Kapitel 9)* pp. 179-195. København: Hans Reitzel. **[17 s.]**
- Heede, T. (2010): *Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv*. DK: Akademisk Forlag. pp. 127-144. **[17 s.]**
- Mielcke, Jytte (2008): *Børneklinisk undersøgelse og behandling – med fokus på legen som projektiv metode*. *Pædagogisk psykologisk tidsskrift*. Forlaget skolepsykologi, 45. Nr. 1-2, 2008 pp. 53-65. **[13 s.]**

Supplerende litteratur:

- Alvarez, A. (1983). "Problems in the use of the counter transference: Getting it across", pp. 63-81. In: P.S. Barrows: "Key Papers from the *Journal of Child Psychotherapy*". Hove and New York: Brunner-Routledge.
- Danielson, Allis (1986): *Building your own world (Att Bygga sin värld)*. *Handbok i Erika-metoden*. Stockholm: Psykologiförlaget
- Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): *Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – En grundbog om teorier og arbejdsmetoder (Bind 1)*. København: Hans Reitzel

- Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – Et område i udvikling. København (Bind 2). København: Hans Reitzel
- Guerney, L & Ryan, V (2013): Group Filial Therapy: The Complete Guide to Teaching Parents to Play Therapeutically with their Children
- Midgley, N & Kennedy, E (2011): Psychodynamic psychotherapy for children and adolescents: a critical review of the evidence base, *Journal of Child Psychotherapy*, 37 (3), 232-260.
- Winnicott, D. W. (1990): *Leg og virkelighed (Play and reality)*. København: Hans Reitzels Forlag

5. Forelæsning: Tilknytningsteori og relationelle mønstre hos voksne

2 timer v/ Mette Thuesen

Individets tidlige tilknytningserfaringer har livslang betydning for dets senere relationer til andre og for dets evne til affektregulering. Forelæsningen vil fokusere på udviklingen af tilknytningsteorien og vil fremhæve eksempler på teoriens anvendelighed i klinisk praksis.

Litteratur:

- Bowlby, J. (1988/2003) Omsorg for Børn. (Kapitel 1 s. 9-28) i Bowlby, J. (1988/2003) *En sikker base. Tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*. Det Lille Forlag (19 sider)
- Fonagy, P. (2006) Introduktion til tilknytningsteorien (pp. 13-28) In Fonagy, P. *Tilknytningsteori og Psykoanalyse*. Akademisk Forlag. **[13 s.]**
- Broberg, A., Mothander, P. R., Granqvist, P., Ivarsson, T. (2010) *Tilknytningsteori og psykoterapi (kapitel 10 s. 270-307)* i Broberg, A., Mothander, P. R., Granqvist, P., Ivarsson, T. (2010) *Tilknytning i Praksis. Tilknytningsteoriens anvendelse i forskning og klinisk praksis*. Hans Reitzels Forlag. **[32 s.]**
- Henderson, A. J. Z., Bartholomew, K., Trinke, S. J., & Kwong, M. J. (2005). When loving means hurting: An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20(4), 219-230.
doi:<http://dx.doi.org/10.1007/s10896-005-5985-y> **[10 s.]**

Supplerende litteratur:

- Fonagy, P. (2006). Vigtige resultater i tilknytningsforskningen (pp 28-55). In Fonagy, P. *Tilknytningsteori og Psykoanalyse*. Akademisk Forlag.

6. Forelæsning: Objektrelationsteori, konflikt- og deficitpatologier

2 timer v/ Mette Thuesen

Forelæsningen vil omfatte en introduktion af den gruppe af objektrelationsteorier, der kaldes "den uafhængige skole". Grundlæggende begreber vil blive introduceret såsom selv, objekt og objektrelation i et udviklingsmæssigt perspektiv og vil blive set i sammenhæng med Killingmos skelnen mellem konflikt- og deficitpatologi.

Litteratur:

- Lemma, A. (2003). Introduction to the Practice of Psychoanalytic Psychotherapy, Psychoanalysis in the Twenty-First Century. p.1-14 i Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. Chichester, England: Wiley. **[14 s.] (Tilgængelig via AUB)**
- Killingmo, B. (1984). Conflict and Deficit. Implications for technique. *International J. of PsychoAnal.*, vol. 70, nr. 65, s. 65-79. **[14 s.]**
- Fonagy, P. & Target, M. (2003). Psychoanalytic Theories. Perspectives from Developmental Psychopathology, kap. 7, s. 137-165. **[28 s.]**
- Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational processes and the facilitating environment (1865/1996) (pp. 140- 152). International Universities Press, Inc. **[12 s.]**

7. Forelæsning: Objektrelationsteori fortsat, og det kliniske interview: undersøgelse af psykopatologi

2 timer v/Mette Thuesen

I denne tradition ses psykiske lidelser over en bred kam som udspringende af forstyrrelser i personligheden, og behandling tilrettelægges efter niveau af forstyrrelse. Vi vil se på eksempler på, hvad man spørger patienten om for at få et indtryk af niveau af fleksibilitet og forstyrrelser i personligheden.

Litteratur:

- Clarkin, J.F., Caligor, E., Stern, B., & Kernberg, O.F. (2021). MANUAL FOR THE STRUCTURED INTERVIEW OF PERSONALITY ORGANIZATION-REVISED (STIPO-R) Kan findes på: <https://www.borderlinedisorders.com/structured-interview-of-personality-organization.php> (læs pp.1-6) **[6 s.]**

Supplerende litteratur:

- Clarkin, J.F., Caligor, E., Stern, B., & Kernberg, O.F. (2007). STRUCTURED INTERVIEW OF PERSONALITY ORGANIZATION (STIPO) Kan findes på: <https://www.borderlinedisorders.com/structured-interview-of-personality-organization.php>

8. Forelæsning: Narrativ identitetsteori og psykopatologi

2 timer v/ Majse Lind

I denne forelæsning vil rette fokus på teori og forskning indenfor den narrative identitet, og hvordan den narrative identitet er særegen hos mennesker med svær psykopatologi

Litteratur:

- McAdams, D. P. (2020). Psychopathology and the self: Human actors, agents, and authors. *Journal of personality*, 88(1), 146-155. **[9 s.]**

- McAdams, & McLean, K. C. (2013). Narrative Identity. *Current Directions in Psychological Science : a Journal of the American Psychological Society*, 22(3), 233–238. <https://doi.org/10.1177/0963721413475622> [5 s.]
- Thomsen, D. K., Holm, T., Jensen, R., Lind, M., & Pedersen, A. M. (2023). *Storying mental illness and personal recovery*. Cambridge University Press. (Chapter 5, pp: 53-67). [15 s.]

9 Forelæsning: Narrativ identitet, psykoterapi og psykopatologi

2 timer v/ Majse Lind

I denne forelæsning vil vi fortsat koncentrere os om betydningen af den særegne/forstyrrede narrative identitet ifm. psykopatologi, og hvorledes man direkte/indirekte kan arbejde med den i psykoterapi.

Litteratur:

- Adler, J. M. (2012). Living into the story: Agency and coherence in a longitudinal study of narrative identity development and mental health over the course of psychotherapy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(2), 367–389. <https://doi.org/10.1037/a0025289> [22 s.]
- Lind, M., Sharp, C., & Dunlop, W. L. (2022). Why, how, and when to integrate narrative identity within dimensional approaches to personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 36(4), 377-398. [21 s.]
- Lind, M., Jørgensen, C. R., Heinskou, T., Simonsen, S., Bøye, R., & Thomsen, D. K. (2019). Patients with borderline personality disorder show increased agency in life stories after 12 months of psychotherapy. *Psychotherapy*, 56(2), 274-284. [10 s.]
- Thomsen, D. K., Holm, T., Jensen, R., Lind, M., & Pedersen, A. M. (2023). *Storying mental illness and personal recovery*. Cambridge University Press. (Chapter 15, pp: 198-229). [31 s.]

10. Forelæsning: Kognitiv adfærdsterapi / 1

2 timer v/ Malene Klindt Bohni

Forelæsningen giver en introduktion til kognitiv adfærdsterapi, herunder grundlæggende model og metoder. Betydningen af tanker og adfærd i udviklingen og vedligeholdelsen af psykopatologi gennemgås, med særligt fokus på depression.

Litteratur:

- Beck, J.S. (2023). Kognitiv adfærdsterapi - grundlag og perspektiver. 3. udgave. Kap. 1, s. 19-34: Introduktion til kognitiv adfærdsterapi og kap. 3, s. 45-76: Kognitiv konceptualisering. Akademisk Forlag.
- Gautam, M., Tripathi, A., Deshmukh, D. & Gaur, M. Cognitive behavioral therapy for depression. *Indian Journal of Psychiatry*, 2020; 62, s. 223-229 [6 s.]

Supplerende litteratur:

- Arendt, M. & Rosenberg, N.K. (red), (2021). Kognitiv adfærdsterapi på tværs - transdiagnostiske problemer og metoder. Hans Reitzels Forlag
- Straarup, K.N. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser. I: Arendt M. & Rosenberg, N.K. (red.). Kognitiv terapi - nyeste udvikling, s. 116-150

11. Forelæsning: Kognitiv adfærdsterapi / 2

2 timer v/ Malene Klindt Bohni

I forelæsningen vil der være fokus på den kognitive adfærdsterapeutiske forståelse af udviklingen og vedligeholdelsen af angstlidelser, med særligt fokus på OCD. Desuden introduceres den kognitive adfærdsterapeutiske behandlingstilgang til OCD.

Litteratur:

- Bohni, M.K. & Thomsen, P.H. (2024) OCD - Obsessiv-kompulsiv tilstand. I Simonsen, E. & Møhl, B. (red.) Grundbog i Psykiatri, 3. udgave, s. 395-412. Hans Reitzels Forlag
- Jónsson, H. (2014). Kognitiv adfærdsmodel for OCD. I: Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. (red.) OCD - Sygdom og Behandling - For Behandlere, s. 146-161. Hans Reitzels Forlag

Supplerende litteratur:

- Bohni, M.K., Jónsson, H. & Rosenberg, N.K. (2014). Kognitiv adfærdsterapi ved OCD. I: Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. (red.) OCD - Sygdom og Behandling - For Behandlere, s. 161-242. Hans Reitzels Forlag

12. Forelæsning: Personlighedsforstyrrelser: den forstyrrede personlighed

2 timer v/Majse Lind

Ved denne forelæsning vil vi gennemgå, hvad det vil sige at have en personlighedsforstyrrelse, og hvordan den afvigende personlighed kommer til udtryk hos individet selv og dets omgivelser. Vi vil diskutere, hvordan og hvorfor personlighedsforstyrrelsen opstår med afsæt i et komplekst samspil af arv-miljø faktorer. Vi vil berøre den kommende dimensionelle forståelse af personlighedspatologi, hvor omdrejningspunktet netop er vanskeligheder ved selvforståelsen og anden-forståelsen.

Litteratur:

- Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18, Article 351. [14 s.]
- Kongerslev, M. T., & Simonsen, S. (2017). Personlighedens Psykopatologi – Psykiatrisk klassifikation, klinisk fremtræden og diagnostisk udredning. In Mathiesen, B. B., &

Simonsen, E. (Ed.), *Personlighed og Personlighedsforstyrrelser – En Grundbog* (1. ed., pp. 175-221). [46 s.]

13. Forelæsning: Personlighedsforstyrrelser: Underliggende vanskeligheder og behandling

2 timer v/Majse Lind

I denne forelæsning vil vi se nærmere på centrale, underliggende psykologiske problematikker, der gør sig gældende hos mennesker med personlighedspatologi. Vi vil koncentrere os særligt om mentaliseringsbaseret teori og terapi samt affektreguleringen og dialektisk adfærdsterapi.

Litteratur:

- Bateman, A. & Fonagy, P. (2016). Using the Mentalizing Model to Understand Personality Disorder. In Bateman, A., & Fonagy, P. (Ed). *Mentalization-based treatment for personality disorders: a practical guide* (1 ed., pp 39-80). Oxford University Press. [36 s.]
- Gabbard, G. O (2014). Cluster B Personality Disorders - Borderline. In Gabbard, G. (Ed.). *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice* (5th ed., pp 427-470). Oxford University Press. [43 s.]
- Neacsiu, A. D., Zerubavel, N., Nylocks, K. M. & Linehan, M. M. (2021). Borderline personality disorder. I: D. H. Barlow (Red.), *Clinical handbook of psychological disorders: A step-by-step treatment manual* (6. udgave, kapitel 10, s. 381-434). Guilford Press.

14. Forelæsning: Sorg og reaktioner på tab og traumer 1

2 timer v/ Alfred Sköld

Forelæsningen giver en introduktion til psykologiske forståelser af sorg og krise, med særlig fokus på fremkomsten af psykiatriske diagnoser for tab- og traumereaktioner (kompliceret/forlænget sorg, PTSD). Der vil desuden være fokus på forskningen i ætiologi, prognoser og behandlingsformer.

Litteratur:

- Guldin, Mai-Britt (2014). Kapitel 4: Psykotraumatologi og diagnostisk kategorisering af sorg, Kapitel 5: Den behandlingskrævende sorg. I: *Tab og Sorg. En grundbog for professionelle*. København: Hans Reitzel. [40 s.]
- Kofod, E. H. (2021). Sorg i historisk perspektiv: Optegning af teorilandskabet i dets historiske udvikling. I Petersen, A. & Brinkmann, S. (red.), *Menneskets sorg: Om et vilkår i forandring*. Aarhus: Klim. [20 s.]
- Wakefield, Jerome C. & Horwitz, Allan V. (2010). Chapter 2: Normal reactions to adversity or symptoms of disorder? In: Gerald M. Rosen & B. Christopher Frueh (Eds.). *Clinician's Guide to Posttraumatic Stress Disorder*. New Jersey: John Wiley & Sons. [17 s.]

- Walter, T. (2006). What is complicated grief? A social constructionist answer. *Omega: The Journal of Death and Dying*, 52 (1). pp. 71-79. [9 s.]
- White, Michael (2006). Hilse på igen: om at indlemme den tabte relation i sorgarbejdet (s. 65-81). (Uddrag fra Kapitel 3: Genmedlemsgørelse). I: *Narrativ praksis*. København: Hans Reitzel. [17 s.]

Supplerende Litteratur:

- Granek, Leeat (2013) Disciplinary Wounds: Has Grief Become the Identified Patient for a Field Gone Awry? *Journal of Loss and Trauma*, 18:3, 275-288. [14 sider]
- Holmgren, Anette (2010). Alle kan tale om traumer. I: Anette Holmgren (Red.). *Fra terapi til pædagogik*. København: Hans Reitzel. [25 sider].
- Van der Kolk, B. A. (2000) Posttraumatic Stress Disorder and The Nature of Trauma. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 2(1): 7-22 [16 s.]
- Wakefield, Jerome C. (2013). Is complicated/prolonged grief a disorder? Why the proposal to add a category of complicated grief disorder to the DSM-5 is conceptually and empirically unsound. In: Margaret Stroebe, Henk Schut & Jan van den Bout (Eds.). *Complicated grief: Scientific foundation for health care professionals*. pp. 99-114. London: Routledge. [16 s.]

15. Forelæsning Tab, traumer og traumeinformerede perspektiver på psykisk lidelse 2

2 timer v/ Cecilie Thøgersen

Forelæsningen giver en kort introduktion til arbejdet med traumer og sorg i klinisk praksis, som udgangspunkt for at introducerer The Power Threat Meaning Framework som et bud på et alternativ til diagnostiske og biomedicinske sygdomsmodeller til forståelse af psykiske lidelser.

Litteratur:

- Johnstone, L., & Boyle, M. (2018). The Power Threat Meaning Framework: An Alternative Nondiagnostic Conceptual System. *Journal of Humanistic Psychology*. <https://doi.org/10.1177/0022167818793289> (tilgængelig via AUB: <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/pdf/10.1177/0022167818793289>) [18 s.]
- Read, J. & Harper, D. J. (2020): The Power Threat Meaning Framework: Addressing Adversity, Challenging Prejudice and Stigma, and Transforming Services, *Journal of Constructivist Psychology*, DOI: 10.1080/10720537.2020.1773356 [15 s.]

Supplerende læsning:

- Holmgren, Anette (2010). Alle kan tale om traumer. I: Anette Holmgren (Red.). *Fra terapi til pædagogik*. København: Hans Reitzel. [25 s.]
- White, Michael (2006). Hilse på igen: om at indlemme den tabte relation i sorgarbejdet (s. 65-81). (Uddrag fra Kapitel 3: Genmedlemsgørelse). I: *Narrativ praksis*. København: Hans Reitzel. [17 s.]

16. forelæsning: Psykologisk forståelse og behandling af den depressive lidelse

2 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Ved forelæsningen vil de affektive sindslidelser (såvel unipolar som bipolar) blive gennemgået med særlig vægt på depression. Der vil ved forelæsningen være fokus på diagnostik, epidemiologi og ætiologi, udredning og behandling.

Litteratur:

- Jürgen Barth, Thomas Munder, Heike Gerger, Eveline Nüesch, Sven Trelle, Hansjörg Znoj, Peter Jüni and Pim Cuijpers. 2016. Comparative Efficacy of Seven Psychotherapeutic Interventions for Patients with Depression: A Network Meta-Analysis. PLoS Medicine. <https://doi.org/10.1176/appi.focus.140201> [12 s.]
- Cuijpers P, Quero S, Noma H, Ciharova M, Miguel C, Karyotaki E, Cipriani A, Cristea IA, Furukawa TA. Psychotherapies for depression: a network meta-analysis covering efficacy, acceptability and long-term outcomes of all main treatment types.
- World Psychiatry. 2021 Jun;20(2):283-293. doi: 10.1002/wps.20860.PMID: 34002502 [13 s.]

Supplerende litteratur:

- National klinisk retningslinje for non-farmakologisk behandling af unipolar depression (publiceret 2016) (Kan skimmes). Findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside for NKR på adressen: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2016/~me-dia/0216564BB8AA4D40B7DBAF21E9ACF403.ashx>
- WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser – klassifikation og diagnostiske kriterier. F30-39 (16 sider)
- Depressive Disorders, 155-188, Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Fifth Edition (DSM-5), 2013, American Psychiatric Association.
- Power, M (Editor), The Wiley Blackwell Handbook of Mood Disorders, 2nd Edition, ISBN: 978-1-119-97892-3, August 2013, Wiley-Blackwell

17. Forelæsning. Psykose

2 timer v/ Mette Thuesen

Hvad vil det sige at blive psykotisk og hvordan opleves det- og hvordan kan det forstås psykologisk? Psykosen ses ofte som et sammenbrud af normale bevidsthedsfunktioner, hvilket kan udløses af biologiske, psykologiske og sociale faktorer. Betydningen af personlighedsudvikling og traumer for udviklingen af psykose behandles.

Pensum litteratur:

- Harder, S. & Rosenbaum, B. (2015). Contemporary Psychodynamic Approaches to Psychosis. In P. Luyten, L. Mayes, P Fonagy, M. Target & S. J. Blatt, (Eds), Handbook of Contemporary Psychodynamic Approaches to Psychopathology, pp. 259-287. New York, NY: The Guilford Press. [27 s.]

Supplerende litteratur:

- Rosenbaum, B. (2015), Psychodynamic Psychotherapy for Persons in States of Psychosis: Some Research Perspectives. *British Journal of Psychotherapy*, 31: 476-491.
- Weijers, J., ten Kate, C., Eurelings-Bontekoe, E., Viechtbauer, W., Rampaart, R., Bateman, A., & Selten, J. P. (2016). Mentalization-based treatment for psychotic disorder: protocol of a randomized controlled trial. *BMC Psychiatry*, 16(1), 1-10. **(13 s.)**

18. Forelæsning. Seksualitetens psykologi: Et tilknytnings- og mentaliseringsperspektiv på seksuelle dysfunktioner

2 timer v/ Michelle Kaptain

Hvordan kan psykologiske teorier belyse hvorfor nogle mennesker udvikler seksuelle dysfunktioner? Hvordan kan seksuelle dysfunktioner differentieres fra psykiatriske lidelser? Hvilke kliniske psykologiske metoder anvendes i behandlingen af seksuelle dysfunktioner? Forelæsningen vil fokusere på tvangspræget seksualitet som case.

Pensum litteratur:

- Graugaard, C., & Møhl, B. (2019). Seksualitet i et psykosocialt perspektiv. In C. Graugaard, A. Giraldi, & B. Møhl (Eds.), *Sexologi: Faglige perspektiver på seksualitet* (pp. 103-143, chapter 4) and (pp 935-949, chapter 41). Munksgaard **[54 s. i alt]**

Supplerende litteratur:

- Birnbaum, GE. Bound to interact: The divergent goals and complex interplay of attachment and sex within romantic relationships. *J Soc Pers relat* 2010; 27: 245-52
- Mikulincer M, Shaver PR. Kapitel 12: Attachment and Sex in *Attachment in adulthood: Structure, dynamics and change*. New York, NY: Guilford Press 2007

19. Forelæsning: Spørgetime og afsluttende evaluering

2 timer v/ Mette Thuesen

Dette afsluttende møde vil forme sig som en spørgetime, hvor uafklarede temaer kan gennemgås. Vi vil desuden lave en evaluering af kursusforløbet samt en kort introduktion til eksamensformen (anvendelse af case)

Pensum litteratur:

- Adler, J. M. (2012). Living into the story: Agency and coherence in a longitudinal study of narrative identity development and mental health over the course of psychotherapy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(2), 367–389.
<https://doi.org/10.1037/a0025289> **[22 s.]**
- Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18, Article 351. **[14 s.]**
- Bateman, A. & Fonagy, P (2016). Using the Mentalizing Model to Understand Personality Disorder. In Bateman, A., & Fonagy, P. (Ed). *Mentalization-based treatment for*

- personality disorders: a practical guide (1 ed., pp 39-80). Oxford University Press. **[36 s.]**
- Beck, J.S. (2023). Kognitiv adfærdsterapi - grundlag og perspektiver. 3. udgave. Kap. 1, s. 19-34: Introduktion til kognitiv adfærdsterapi og kap. 3, s. 45-76: Kognitiv konceptualisering. Akademisk Forlag. **[31 s.]**
- Bidell, M. P. (2014) Are multicultural courses addressing disparities? Exploring multicultural and affirmative lesbian, gay, and bisexual competencies of counseling and psychology students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 42(3), 132-146), **[13 s.]**
- Jónsson, H. (2014). Kognitiv adfærdsmode for OCD. I: Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. (red.) *OCD - Sygdom og Behandling - For Behandlere*, s. 146-161. Hans Reitzels Forlag, **[20 s.]**
- Bowlby, J. (1988/2003) Omsorg for Børn. (Kapitel 1 s. 9-28) i Bowlby, J. (1988/2003) *En sikker base. Tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*. Det Lille Forlag, **[19 s.]**
- Boyle, M. (2011). Making the world go away, and how psychology and psychiatry benefit. I. M. Rapley, J. Dillon, & J. Moncrieff (Eds), *De-medicalizing misery. Psychiatry, psychology, and the human condition*, Basingstoke: Palgrave MacMillan, pp. 27-43. **[15 s.]**
- Broberg, A., Mothander, P. R., Granqvist, P., Ivarsson, T. (2010) Tilknytningsteori og psykoterapi (kapitel 10 s. 270-307) i Broberg, A., Mothander, P. R., Granqvist, P., Ivarsson, T. (2010) *Tilknytning i Praksis. Tilknytningsteoriens anvendelse i forskning og klinisk praksis*. Hans Reitzels Forlag, **[32 s.]**
- Caccia, O. (1984). "Container and contained: Analysis of two ten year old boys". *Journal of Child Psychotherapy*, vol. 10. Pp. 57-69, **[13 s.]**
- Clarkin, J.F., Caligor, E., Stern, B., & Kernberg, O.F. (2021). *MANUAL FOR THE STRUCTURED INTERVIEW OF PERSONALITY ORGANIZATION-REVISED (STIPO-R)* Kan findes på: <https://www.borderlinedisorders.com/structured-interview-of-personality-organization.php> (læs pp.1-6), **[6 s.]**
- Cuijpers P, Quero S, Noma H, Ciharova M, Miguel C, Karyotaki E, Cipriani A, Cristea IA, Furukawa TA. , 283-293, **[10 s.]**
- Dybdal, C. C. P. (2016) Afslutningstemaer i psykoterapi – fra barnets og terapeutens perspektiv. In Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): *Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – Et område i udvikling* (Kapitel 9) pp. 179-195. København: Hans Reitzel, **[17 s.]**
- Fog, J. (1998). *Saglig medmenneskelighed. Grundforhold i psykoterapien*. Hans Reitzels forlag. Kapitel 3 og 4. S.53-90. **[38 s.]**
- Fonagy, P. (2006) Introduktion til tilknytningsteorien (pp. 13-28) In Fonagy, P. *Tilknytningsteori ogPsykoanalyse*. Akademisk Forlag, **[13 s.]**
- Fonagy, P. & Target, M. (2003). *Psychoanalytic Theories. Perspectives from Developmental Psychopathology*, kap. 7, s. 137-165, **[28 s.]**
- Gabbard, G. O (2014). *Cluster B Personality Disorders - Borderline*. In Gabbard, G. (Ed.). *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice* (5th ed., pp 427-470). Oxford University Press. **[43 s.]**
- Gautam, M., Tripathi, A., Deshmukh, D. & Gaur, M. *Cognitive behavioral therapy for depression*. *Indian Journal of Psychiatry*, 2020; 62, s. 223-229, **[6 s.]**

- Graugaard, C., & Møhl, B. (2019). Seksualitet i et psykosocialt perspektiv. In C. Graugaard, A. Giralardi, & B. Møhl (Eds.), *Sexologi: Faglige perspektiver på seksualitet* (pp. 103-143, chapter 4) and (pp 935-949, chapter 41). Munksgaard, **[54 s.]**
- Grünbaum, L. & Mortensen, K. V. (2016): Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – En grundbog om teorier og arbejdsmetoder. (Kapitel 1: Psykodynamiske udviklingsteorier og forståelse af psykopatologi i barnealderen. København: Hans Reitzel, **[17 s.]**
- Guldin, Mai-Britt (2014). Kapitel 4: Psykotraumatologi og diagnostisk kategorisering af sorg, Kapitel 5: Den behandlingskrævende sorg. I: *Tab og Sorg. En grundbog for professionelle*. København: Hans Reitzel. **[40 s.]**
- Harder, S. & Rosenbaum, B. (2015). Contemporary Psychodynamic Approaches to Psychosis. In P. Luyten, L. Mayes, P Fonagy, M. Target & S. J. Blatt, (Eds), *Handbook of Contemporary Psychodynamic Approaches to Psychopathology*, pp. 259-287. New York, NY: The Guilford Press. **[27 s.]**
- Heede, T. (2010): Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv. DK: Akademisk Forlag. pp. 19-38 & pp. 110-121, **[30 s.]**
- Heede, T. (2010): Klinisk Børnepsykologi – Praksis i et socialt og relationelt perspektiv. DK: Akademisk Forlag. pp. 127-144, **[17 s.]**
- Henderson, A. J. Z., Bartholomew, K., Trinke, S. J., & Kwong, M. J. (2005). When loving means hurting: An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20(4), 219-230.
doi:<http://dx.doi.org/10.1007/s10896-005-5985-y>, **[10 s.]**
- Johnstone, L., & Boyle, M. (2018). The Power Threat Meaning Framework: An Alternative Nondiagnostic Conceptual System. *Journal of Humanistic Psychology*.
<https://doi.org/10.1177/0022167818793289> (tilgængelig via AUB: <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/pdf/10.1177/0022167818793289>), **[18 s.]**
- Jónsson, H. (2014). Kognitiv adfærdsmodel for OCD. I: Bohni, M.K. & Bennedsen, B.E. (red.) *OCD - Sygdom og Behandling - For Behandlere*, s. 146-161. Hans Reitzels Forlag, **[15 s.]**
- Jürgen Barth, Thomas Munder, Heike Gerger, Eveline Nüesch, Sven Trelle, Hansjörg Znoj, Peter Jüni and Pim Cuijpers. 2016. Comparative Efficacy of Seven Psychotherapeutic Interventions for Patients with Depression: A Network Meta-Analysis. *PLoS Medicine*. <https://doi.org/10.1176/appi.focus.140201>, **[12 s.]**
- Killingmo, B. (1984). Conflict and Deficit. Implications for technique. *International J. of PsychoAnal.*, vol. 70, nr. 65, s. 65-79, **[14 s.]**
- Kofod, E. H. (2021). Sorg i historisk perspektiv: Optegning af teorilandskabet i dets historiske udvikling. I Petersen, A. & Brinkmann, S. (red.), *Menneskets sorg: Om et vilkår i forandring*. Aarhus: Klim, **[20 s.]**
- Kongerslev, M. T., & Simonsen, S. (2017). Personlighedens Psykopatologi – Psykiatrisk klassifikation, klinisk fremtræden og diagnostisk udredning. In Mathiesen, B. B., & Simonsen, E. (Ed.), *Personlighed og Personlighedsforstyrrelser – En Grundbog* (1. ed., pp. 175-221). **[46 s.]**
- Lake, N. & Whittington, A. (2021). The art and science of psychological practice. Kap 2 in *Clinical Psychology*. Davey, G., Lake, N. & Whittington, A. (Eds). Third edition, **[17 s.]**

- Lemma, A. (2003). Introduction to the Practice of Psychoanalytic Psychotherapy, Psychoanalysis in the Twenty-First Century. p.1-14 i Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. Chichester, England: Wiley. **[14 s.] (Tilgængelig via AUB)**
- Lind, M., Jørgensen, C. R., Heinskou, T., Simonsen, S., Bøye, R., & Thomsen, D. K. (2019). Patients with borderline personality disorder show increased agency in life stories after 12 months of psychotherapy. *Psychotherapy*, 56(2), 274-284. **[10 s.]**
- Lind, M., Sharp, C., & Dunlop, W. L. (2022). Why, how, and when to integrate narrative identity within dimensional approaches to personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 36(4), 377-398. **[21 s.]**
- McAdams, D. P. (2020). Psychopathology and the self: Human actors, agents, and authors. *Journal of personality*, 88(1), 146-155. **[9 s.]**
- McAdams, & McLean, K. C. (2013). Narrative Identity. *Current Directions in Psychological Science : a Journal of the American Psychological Society*, 22(3), 233–238. <https://doi.org/10.1177/0963721413475622> **[5 s.]**
- Mielcke, Jytte (2008): Børneklinsk undersøgelse og behandling – med fokus på legen som projektiv metode. Pædagogisk psykologisk tidsskrift. Forlaget skolepsykologi, 45. Nr. 1-2, 2008 pp. 53-65 **[13 s.]**
- Mortensen, K. V. (2001). "Forældrearbejde i børneterapi – partnerskab eller terapi?", pp. 57-72. In *Matrix*, 18(1-2), **[16 s.]**
- Neacsiu, A. D., Zerubavel, N., Nylocks, K. M. & Linehan, M. M. (2021). Borderline personality disorder. I: D. H. Barlow (Red.), *Clinical handbook of psychological disorders: A step-by-step treatment manual* (6. udgave, kapitel 10, s. 381-434). Guilford Press. [97 NS], **[53 s.]**
- Poulsen, S, Lau, M. & Simonsen, S. (2015). Forskning I psykoterapi. I Alberdi, F., Rosenbaum, B. & Sørensen, P. (red). *Moderne psykoterapi: Teori og metoder*, pp. 543-581. København: Hans Reitzel **[35 s.]**
- Read, J. & Harper, D. J. (2020): The Power Threat Meaning Framework: Addressing Adversity, Challenging Prejudice and Stigma, and Transforming Services, *Journal of Constructivist Psychology*, DOI: 10.1080/10720537.2020.1773356 **[15 s.]**
- Thomsen, D. K., Holm, T., Jensen, R., Lind, M., & Pedersen, A. M. (2023). *Storying mental illness and personal recovery*. Cambridge University Press. (Chapter 15, pp: 198-229), 31pp + chapter 5, pp: 53-67, **[15. S]**
- Wakefield, Jerome C. & Horwitz, Allan V. (2010). Chapter 2: Normal reactions to adversity or symptoms of disorder? In: Gerald M. Rosen & B. Christopher Frueh (Eds.). *Clinician's Guide to Posttraumatic Stress Disorder*. New Jersey: John Wiley & Sons. **[17 s.]**
- Walter, T. (2006). What is complicated grief? A social constructionist answer. *Omega: The Journal of Death and Dying*, 52 (1). pp. 71-79. 9pp
- White, Michael (2006). Hilse på igen: om at indlemme den tabte relation i sorgarbejdet (s. 65-81). (Uddrag fra Kapitel 3: Genmedlemsgørelse). I: *Narrativ praksis*. København: Hans Reitzel. **[17 s.]**

Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational processes and the facilitating environment (1865/1996) (pp. 140- 152). International Universities Press, Inc. 12pp World Psychiatry. 2021 Jun;20(2):283-293. doi: 10.1002/wps.20860.PMID: 34002502, [13 s.]

Sider i alt 975

Pædagogisk Psykologi

Modultitel dansk: Pædagogisk Psykologi

Modultitel engelsk: Educational Psychology

ECTS: 10

Placering

5. semester (Bacheloruddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig

Noomi Matthiesen, NM (noomi@ikp.aau.dk)

Sarah Kirkegaard Jensen, SKJ (sakije@ikp.aau.dk)

Undervisere

Thomas Szulevicz, TS (thoszu@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich, PC pcavadah@ikp.aau.dk)

Noomi Matthiesen, NM noomi@ikp.aau.dk)

Bo Allesøe Christensen, BAC (boallesoe@ikp.aau.dk)

Casper Feilberg, CF feilberg@ikp.aau.dk)

Martin Mølholm, MM mam@ikp.aau.dk)

Svend Brinkmann, SB svendb@ikp.aau.dk)

Sarah Kirkegaard Jensen, SKJ (sakije@ikp.aau.dk)

Marie Rytter, MR (marierm@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

2 hold: kun til workshops

Type og sprog

Studiefagsmodul

Dansk & Engelsk

Mål

Modulet omfatter centrale teorier og forskningsresultater inden for den pædagogiske psykologi herunder teorier om faktorer, der fremmer eller forhindrer individers læring, udvikling og forandring i praksis.

Læringsmål

Viden

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere viden om og forståelse af:

- centrale teorier om læring og forandring af praksis, om forholdet mellem uddannelse, profession og arbejdspladsbaseret læring samt indsigt i forskellige opfattelser af forholdet mellem pædagogik og psykologi som selvstændige videnskabsdiscipliner
- aktuelle samfundsrelevante diskurser om læring og forandring samt evnen til at analysere disse og placere dem i et historisk og kulturelt perspektiv og

- personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved pædagogisk psykologi
- centrale teorier og empiri indenfor pædagogisk psykologi med henblik på at kunne reflektere over disse i konkrete afgrænsede sammenhænge

Færdigheder

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere færdigheder i:

- at identificere, analysere og vurdere psykologiske aspekter af læring og af forandring af praksis
- at identificere, analysere og vurdere psykologisk relevante aspekter i forholdet mellem uddannelse, profession og arbejdspladsbaseret læring
- at identificere, analysere og vurdere forskellige opfattelser af forholdet mellem pædagogik og psykologi som selvstændige videnskabsdiscipliner
- at identificere, analysere og vurdere aktuelle samfundsrelevante diskurser om læring og forandring samt disses placering i et historisk og kulturelt perspektiv
- at identificere, analysere og vurdere personligheds-, udviklings-, kognitions- og socialpsykologiske aspekter ved pædagogisk psykologi
- at anvende teori og empiri på udvalgte områder indenfor pædagogisk psykologi til at begrunde og vælge mellem centrale tilgange til relevante problemstillinger
- at formidle pædagogisk-psykologisk indsigt i faglige sammenhænge

Kompetencer

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere kompetencer til:

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til teoretisk og metodisk at undersøge pædagogisk-psykologiske problemstillinger på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at kunne perspektivere og aktualisere pædagogisk-psykologiske problemstillinger på en fagligt relevant måde
- at kunne forholde sig nuanceret, kritisk og begrundet til pædagogisk-psykologiske problemstillinger
- at identificere egne læringsbehov og selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Pædagogisk psykologi beskæftiger sig med de psykologiske problemstillinger der knytter sig til læring, udvikling og tilblivelsesprocesser. Det er således problemstillinger der opstår i uddannelses-, institutions- og organisationssammenhænge. Gennemgribende temaer handler om læring, undervisning, identitet, deltagelsesmuligheder og handlekompetencer.

Pædagogisk psykologi trækker særligt på teorier fra social-, personligheds-, udviklings- og kognitionspsykologiske felter, og beskæftiger sig med tematikker og metoder der er beslægtede med både organisations- og klinisk psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
-----------	-------

19 forelæsninger à 2 timer	38
1 seminar à 2 timer (1 hold)	2
5 seminarer á 3 timer (2 hold)	15
Læsning og forberedelse	174
Eksamen (ugeeksamen)	40
Kollektiv feedback på eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 19 x 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer (workshops): 5 x 3 + 1 x 2

Antal seminarhold: 2

Deltagere

Bachelorstuderende -samlæst med sidefagsstuderende

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

FORLÆSNING	VARIGHED	TITEL/EMNE	UNDERVISER
1.	2x45 min	<i>Introduktion</i> Hvad er pædagogisk psykologi?	Sarah Kirkegaard Jensen Noomi Matthiesen
2.	2x45 min	<i>Introduktion</i> Historiske, politiske og pædagogisk-psykologiske blikke på skolen som institution	Sarah Kirkegaard Jensen
3.	2x45 min	<i>Læringsteori</i> Behaviorisme & kognitionspsykologi i den pædagogiske psykologi	Noomi Matthiesen & Sarah Kirkegaard Jensen
4.	2x45 min	<i>Læringsteorier</i> Pragmatisme med særligt henblik på Dewey	Svend Brinkmann
5.	2x45 min	<i>Læringsteorier</i> Projektpædagogisk teori (Illeris) og humanistisk psykologisk læringsteori (Rogers)	Casper Feilberg
6.	2x45 min	<i>Læringsteorier</i> Systemisk Læringsteori	Martin Mølholm
7.	2x45 min	<i>Læringsteorier</i> Vygotsky's legacy in education	Paula Cavada-Hrepich
8.	2x45 min	<i>Læringsteorier</i> Situert læring	Noomi Matthiesen
9.	2x45 min	<i>Pædagogikken i psykologien</i> Introduktion til pædagogik i psykologien	Noomi Matthiesen
10.	2x45 min	<i>Pædagogikken i psykologien</i> Det pædagogiske paradoks	Bo Allesøe
11.	2x45 min	<i>Pædagogikken i psykologien</i> Dannelsesbegrebets aktualitet inden for lange videregående uddannelser	Casper Feilberg
12.	2x45 min	<i>Pædagogikken i psykologien</i> Critical Pedagogy: Freire and Giroux	Paula Cavada-Hrepich
13.	2x45 min	<i>Pædagogikken i psykologien</i> Hannah Arendt	Noomi Matthiesen

14.	2x45 min	<i>Temaer i den pædagogiske psykologi</i> Følelser og magt i spil i uddannelses- kontekster	Casper Feilberg
15.	2x45 min	<i>Temaer i den pædagogiske psykologi</i> Pædagogisk psykologi og uddannel- sessystemet fra et postmoderne og neoliberalt perspektiv	Thomas Szulevicz
16.	2x45 min	<i>Temaer i den pædagogiske psykologi</i> Køn & pædagogisk psykologi	Paula Cavada-Hrepich
17.	2x45 min	<i>Temaer i den pædagogiske psykologi</i> Etnicitet & uddannelse	Sarah Kirkegaard Jen- sen
18.	2x45 min	<i>Temaer i den pædagogiske psykologi</i> Marginalisering, ulighed & uddannelse	Sarah Kirkegaard Jen- sen
19.	2x45 min	Afrunding, opsamling og evaluering	Sarah Kirkegaard Jen- sen & Noomi Matthiesen
20.	1x45 min	Kollektiv feedback	Sarah Kirkegaard Jen- sen & Noomi Matthiesen
WORKSHOPDAGE	VARIGHED	TITEL/EMNE	UNDERVISER
1.	2x45 min	Behaviorisme & kognitionspsykologi i den pædagogiske psykologi: med <i>Synlig læring</i> som case	Sarah Kirkegaard Jen- sen & Noomi Matthiesen
2.	3x45 min (x2)	Who learns what, how and when? Un- folding the complexities of learning sit- uations	Paula Cavada-Hrepich
3.	3x45 min (x2)	At navigere i et læringsteoretisk land- skab	Sarah Kirkegaard Jen- sen & Noomi Matthiesen
4.	3x45 min (x2)	Etnicitet, ulighed & marginalisering i uddannelsessystemet	Noomi Matthiesen & Sa- rah Kirkegaard Jensen
5.	3x45 min (x2)	Trivsel i uddannelsessystemet	Marie Rytter
6.	3x45 min (x2)	Problemløst analyse af aktuelle pædagogisk-psykologiske problemstil- linger (Afholdes efter 14. forelæsning)	Casper Feilberg

Eksamen

Ugeeksamen. Se vigtige datoer i Moodle og formalia vedr. Prøver.

Eksamen er en individuel, skriftlig intern prøve.

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Sidetæl: 7-10 sider.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator ud fra 7-trins-skala.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion – hvad er pædagogisk psykologi?

2 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen & Noomi Matthiesen

I denne forelæsning gives en introduktion til pædagogisk psykologi, de problemstillinger der behandles indenfor dette område, samt hvilke praksis- og anvendelsesområder der berøres af pædagogisk-psykologiske tematikker. Forelæsningen tegner et landskab over, hvilke dele af psykologien, der trækkes på i arbejdet med pædagogisk-psykologiske problemstillinger.

Forelæsningens pensum:

- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. Samfundslitteratur. 2. udgave. (Kapitel 1, s. 9-18) **[9 s.]**
- Wiberg, M. & Qvortrup, A. (2013). Kapitel 2: Læringsteoriene – hvad teoretiserer de over? I: A. Qvortrup og M. Wiberg (red.), *Læringsteori og didaktik*. Hans Reitzels Forlag (s. 49-71). **[22 s.]**

2. Forelæsning: Historiske, politiske og pædagogisk-psykologiske blikke på skolen som institution

2 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen

Stort set alle mennesker (i hvert fald i den privilegerede del af verden) har erfaringer med skolegang – med klasseværelser, opslagstavler, skolegårde, cykelskure, klasselærere, madpakker osv. I et historisk, politisk og pædagogisk-psykologisk perspektiv zoomer denne forelæsning ind på skolen som en helt særlig, normativ institutionel ramme omkring børns lærings- og forandringsprocesser.

Forelæsningens pensum:

- Gilliam, L. & Gulløv, E. (2012). Samfundets børn. Civilisering, barnesyn og institutionalisering (s. 39-61). I: L. Gilliam og E. Gulløv (red.), *Civiliserende institutioner. Om idealer og distinktioner i opdragelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. **[22 s.]**
- Jackson, P. W. (1990[1968]). *Life in Classrooms*. New York: Teachers College Press (Første del af kapitel 1, 'The Daily Grind', s. 3-11) **[8 s.]**

Supplerende litteratur

- Gjerløff, A. K., Jacobsen, A. F., Nørgaard, E. & Ydesen, C. (2014). *Da skolen blev sin egen. 1920-1970. Dansk skolehistorie, bind 4.* Aarhus Universitetsforlag.
- Hermann, S. (2007). *Magt & oplysning. Folkeskolen 1950-2006.* Unge Pædagoger, København (Del 2, s. 57-164)
- Thejsen, T. (2006). *Kampen om folkeskolens formål. Folkeskolens formålsparagraf fra 1814 til 2006.* Udgivet på www.folkeskolen.dk [15 s.]

3. Forelæsning: Behaviorisme & kognitionspsykologi i den pædagogiske psykologi 2 timer v/ Noomi Matthiesen & Sarah Kirkegaard Jensen

I denne forelæsning beskriver vi behaviorismens og kognitionspsykologiens klassiske forståelser af læring, og hvad disse forståelser betyder for pædagogisk praksis. Forelæsningen suppleres af workshop 1, hvor vi vil arbejde med Synlig Læring og feedback, som et eksempel på en nutidig pædagogisk tilgang til læring, der både trækker på logikker fra behaviorismen og kognitionspsykologien.

Forelæsningens pensum:

- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog.* Samfundslitteratur. 2. udgave. (kap. 2+3)
- Piaget, J. (2003[1964]). Part 1: Cognitive Development in Children: Piaget. Development and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, Vol. 40, Supplement (s. 8-18) [10 s.]
- Skinner, B. F. (1975). Motivationens og emotionens indre verden. I: *Om behaviorisme* (s. 159-177). København, Danmark: Det Schønbergske Forlag. [18 s.]

Supplerende litteratur

- Bransford, J., Brown, A. L. & Cocking, R. R. (1999). *How people learn: Brain, mind, experience, and school* (kapitel 3, s. 51-78). Washington, DC: National Academy Press. [27 s.]
- Nørby, S. (2024). Kapitel 3: Et kognitionspsykologisk perspektiv på udvikling. I: A. S. S. Lund og L. Testmann (red.), *Udviklingspsykologi i pædagogisk arbejde.* Hans Reitzels Forlag. (s. 67-94)
- Skinner, B. F. (1978). *Reflections on behaviorism and society* (s. 140-159). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. [19 s.]

4. Forelæsning: Pragmatisme med særligt henblik på Dewey 2 timer v/ Svend Brinkmann

Forelæsningen beskriver John Deweys banebrydende pædagogiske tænkning fra første halvdel af det tyvende århundrede. Der gives også en mere almen indføring i pragmatisme generelt og dens pædagogiske implikationer specifikt, ligesom der trækkes tråde til aktuelle debatter på uddannelsesområdet.

Forelæsningens pensum:

- Brinkmann, S. (2006). *John Dewey – en introduktion*. (kap. 7 "Fællesskabets pædagogik", s. 173-209) København: Hans Reitzels Forlag. [35 s.]

5. Forelæsning: Projektpædagogisk teori (Illeris) og humanistisk psykologisk læringsteori (Rogers)

2 timer v/ Casper Feilberg

Humanistisk psykologi (Rogers 1969) har i et pædagogisk historisk perspektiv bidraget med væsentlige perspektiver på den lærende, og i en dansk sammen har projektpædagogikken (Illeris, 1985, Krogh et al., 2008) siden 1970'erne introduceret pædagogiske forståelser, som den dag i dag stadig er aktuelle og nødvendige. I forelæsningen præsenteres grundbegreber og grundforståelser, og de sættes i perspektiv af den kritik, som er rettet mod disse traditioner og forståelser.

Forelæsningens pensum:

- Illeris, K. (1985 [1981]). *Modkvalificeringens pædagogik – problemorientering, deltagerstyring og eksemplarisk indlæring*. (2. oplag, nyt forord). København: Unge Pædagoger [1. Indledning pp.25-34, 4. Grundlæggende didaktiske principper pp. 93-117. [31 s.]

{Grundlaget for at studerende kan stille emancipatoriske spørgsmål, argumenterer Illeris, er, at de får frihed til at stille kritiske spørgsmål, og kun det problemorienterede projektarbejde giver via deltagerstyringen denne magt til studerende. Videre kan man ifølge Illeris kun stille kritiske spørgsmål, hvis ens tænkning udspringer af en kritisk samfundsteori. Illeris giver i indledningen et eksempel på hans fortolkning og inspiration til en sådan kritisk samfundsteori, som gør det muligt at beskrive det problemorienterede projektarbejdes pædagogiske potentiale. Andre kan anvende andre teoretiske inspirationer, men marxistisk samfundsteori er Illeris' inspirationskilde}.

- Krogh, L., Olsen, J. B., & Rasmussen, P. (2008). Indledning. I: L. Krogh, J.B. Olsen & P. Rasmussen (red.), *Projektpædagogik: perspektiver fra Aalborg Universitet* (pp. 9-10). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. [2 s.]
- Rogers, C. (1969). *Freedom to learn*. Ohio: Merrill. [pp. 157-164, 279-297. (18 sider)]
- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur [Kapitel 3]

Se desuden pensumteksten Feilberg (2015, p. 56), som er oplistet under forelæsningen *Følelser og magt i spil i uddannelseskontekster*, mht. projektpædagogik og Klaus Nielsens kritik heraf.

6. Forelæsning: Systemisk læringsteori

2 timer v/ Martin Mølholm

Denne forelæsning introducerer til den systemiske læringsteori og ontologien om lukkede, autopoietiske (selv-skabende) systemer, og med epistemologien om at al læring er systeminterne, selvreferentielle operationer.

Teorien placerer sig inden for den del af socialkonstruktivismen der kaldes for den operative konstruktivisme, hvor skolen ses som et uddifferentieret subsystem i samfundssystemet – den står, så at sige, uden for samfundet og er dermed ikke en del af det. Der er samtidig tale om en teori der knytter an til funktionalismen, hvor handlinger forklares ud fra den funktion de har i forhold til en helhed – i forhold til systemet.

Barnet er den symbolske bro (Luhmann kalder det for det symbolsk generaliserende (kommunikations)medie) der binder skolen og samfundet sammen. Den muliggør samtalen mellem skolen og de øvrige 'systemer' i omverdenen: familien/forældrene, de forskellige politiske systemer, PPR og andre kommunale instanser, foreninger, etc., om barnets læring, udvikling og dannelse.

Forelæsningens pensum:

- Luhmann, N. (2006). System as Difference. *Organization*, 13(1), 37–57. <https://doi.org/10.1177/1350508406059638> [20 s.]
- Rasmussen, J. (1998). Radikal og operativ konstruktivisme, s. 120 – 137. I Bisgaard, N.J. (red.). *Pædagogiske Teorier*, 3. udgave. Værløse: Billesø & Baltzer. [18 s.]
- Dixon, R. (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532> [22 s.]
- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur [Kapitel 4.]

Supplerende litteratur

- Luhmann, N. (2002). Samfundets uddannelsessystem, s. 41 – 73. København: Hans Reitzels Forlag, 2006.
- Mølholm, M. & Horsbøl, A. (accepted). United we stand, ch. 2: Analysis of form, pp. xx – xx. North Carolina: Information Age Publishing Inc.

7. Forelæsning: Vygotsky's legacy in education

2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

This lecture aims to explore the understanding of human cognition and learning as social and cultural rather than individual phenomena proposed by Vygotsky. In this endeavor, his central conceptualizations and further elaborations (zone of proximal development, scaffolding, semiotic mediation, double move, among others) are discussed in light of the current influences that they have in the educational and psychological theory and practice.

Forelæsningens pensum:

- Chaiklin, S., & Hedegaard, M. (2008). Radical-Local Teaching and Learning: A Cultural-Historical Perspective on Education and Children's Development. In M. Fleer, M. Hedegaard, & J. Tudge (Eds.), *Childhood Studies and the Impact of Globalization: Policies and Practices at Global and Local levels* (pp. 182-201). Taylor & Francis. World Yearbook of Education Vol. 2009 [20 s.]
- Wood, D. J., Bruner, J. S. and Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*, 17(2), 89-100. [12 s.]

- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur [Kapitel 4. p. 123-146; p. 202-213]

8. Forelæsning: Læringsteori – Situeret læring

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning præsenterer situeret læringsteori, der argumenterer for, at læring og viden er relationelt og situeret. Forelæsningen tager fat på de diskussioner, der historisk har kendetegnet situeret læringsteori, med særligt fokus på diskussionen om transfer af viden fra en praksis til en anden. Derudover skitseres aktuelle diskussioner, omkring situeret læringsteori. Start med at læse Lave (2009), dernæst Packer & Goicoechea (2000). Læs derefter Anderson et al. (1996) og Greeno's svar til dem. Grundbogen støtter læsningen af primærlitteraturen.

Forelæsningens pensum:

- Anderson, J., Reder, L., & Simon, H. (1996). Situated Learning and Education. *Educational Researcher*, 25(4), 5–11. <https://doi.org/10.3102/0013189X025004005> [6 s.]
- Greeno, J.G. (1997). On claims that answer the wrong questions. *Educational Researcher*, 26(1) p. 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005. (12 sider)
- Lave, J. & Wenger, E. (1999). *Situeret Læring og andre tekster*. Hans Reitzels Forlag. Kap. 1, 2 & 4 (s. 31-54 & 77-100). [46 s.]
- Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4) (pp. 227-241). [14 s.]
- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur.

9. Forelæsning: Introduktion til pædagogikken i psykologien

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning introducerer til pædagogik som videnskab, og har til formål at støtte udviklingen af viden om forholdet mellem pædagogik og psykologi, jf. læringsmålet i studieordningen; "indsigt i forskellige opfattelser af forholdet mellem pædagogik og psykologi som selvstændige videnskabsdiscipliner". Der vil blive argumenteret for, mens psykologien er en normativ videnskab, er pædagogikkens normativitet af en anden mere eksistentiel og politisk art. Der vil være en kort introduktion til flere relevante pædagogiske tænkere, men forelæsningen vil bruge en del tid på Gert Biesta, og hans argumentation for nødvendigheden af at diskutere *formålet* med uddannelse.

Forelæsningens pensum:

- Biesta, G. (2009). Good education in an age of measurement: On the need to reconnect with the question of purpose in education. *Educational Assessment, Evaluation & Accountability*, 21(1), 33-46. doi:10.1007/s11092-008-9064-9 [13 s.]

- Oelkers, J. (2002). Rousseau and the image of 'modern education'. *Journal of Curriculum Studies*, 34(6), 679–698. [19 s.]

10. Forelæsning: Det pædagogiske paradoks

2 timer v/ Bo Allesøe

Det pædagogiske paradoks har været en central del af pædagogikkens tankegods siden starten og er blevet diskuteret af stort set alle de store pædagogiske tænkere fra Rousseau og Kant til mere moderne tænkere som Benner. Paradokset er knyttet til forståelsen af læring, og vi kender det i forskellige afskygninger, at der for eksempel kan være forskel på det vi siger og det vi gør, eller at en betoning af autonomi kan føre til heteronomi. Forelæsningen vil introducere bredt til begrebet, dvs. med både tilbageblik og nutidsblik, og vi vil diskutere hvordan det kan bruges i den pædagogiske psykologi, både i forhold til andet litteratur i møder på modulet men også hvordan det konkret kan være med til at indramme, hvad man kan kalde pædagogisk psykologiske situationer eller episoder.

Forelæsningens pensum:

- Oettingen, A. (2001). Det pædagogiske paradoks. Klim. Kapitlerne om Kant (pp. 35-50) og Benner (pp. 135-163) [43 s.]

Supplerende litteratur:

- Løvlie, L. (2007). Does paradox count in education. *Utbildning & Demokrati*, 16(3): 9-24 [15 s.]

11. Forelæsning: Dannelsesbegrebets aktualitet inden for lange videregående uddannelser

2 timer v/ Casper Feilberg

Dannelse er et af de helt centrale begreber inden for humaniora, som har en lang forhistorie og mange betydninger. Begrebet er i dag mere aktuelt end nogensinde, og det tages til indtægt for mange forskellige betydninger i den videnskabelige litteratur og i den offentlige debat. I denne forelæsning tages begrebet særligt op i forhold til folkeskole (Biesta og Klafki) samt universitetsuddannelse (Feilberg). Dannelsesbegrebet anvendes (Feilberg, Klafki) og kritiseres (Biesta) på mange forskellige måder, og forelæsningen vil give indblik i disse positioner. En af forelæsningens mål er at slå til lyd for at skelne mellem uddannelse og dannelse, da dannelsesbegrebet hermed kan tematisere ofte oversete aspekter af uddannelsesforløbet, nemlig de forhold som angår andet og mere end blot kompetencetilegnelse og erhvervsforberedelse.

Forelæsningens pensum:

- Feilberg, C. (2014). *Indledning og Dannelsesbegrebet*, fra Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende, hhv. pp. 1-7 & 92-104. [Ph.d.-afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på <https://vbn.aau.dk/da/publications/dannelsen-af-en-psykologisk-og-videnskabelig-habitus-hos-psykolog> [Dannelsesbegrebet kan 'pege på' centrale humanvidenskabelige idealer, bl.a. i form af videnskabens

grænser og livets forrang; endelig præsenteres en eksistentiel-fænomenologisk fortolkning af dannelsesbegrebet som fremhæver dannelsesprocessen som en proces bestående af både selvfortabelse og genfindelse af sin egen stemme] [20 s.]

- Biesta, G. (2002). Bildung And Modernity: The Future Of Bildung In A World Of Difference. *Studies in Philosophy and Education* 21: 343–351. [Biesta præsenterer et rids af dannelsesbegrebets historie og lancerer derefter sit eget bud på de værdier, der bør fremmes i uddannelsessystemet og som dannelsesbegrebet kan tilskrives. Biesta forholder sig dog generelt meget kritisk til dannelsesbegrebet i lyset af hans post-strukturelle udgangspunkt] [8 s.]

Supplerende litteratur:

- Klafki, W. (2001). *Dannelsesteori og didaktik – Nye studier*. Kapitel: Anden studie: Grundtræk af et nyt almindannelseskoncept. I centrum: tidstypiske nøgleproblemer (pp. 59-103). Klim. [Den tyske didaktiker Wolfgang Klafkis arbejde har været meget populært inden for bl.a. lærerkredse, idet han både fremskriver en klassisk dannelsesteori, og fremhæver konkrete undervisningsmæssige implikationer herfra. Uddraget beskriver hans senere arbejder med dannelsesteorien, der bl.a. trækker på Habermas' tre erkendelsesinteresser].

12. Forelæsning: Critical Pedagogy – Freire and Giroux

2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

Critical Pedagogy is a philosophy of education and a social movement that aims to understand the political nature of education. In this lecture, we will review the foundations of this philosophy mainly through the proposal of Paulo Freire and Henry Giroux. We will discuss Freire's idea of emancipation from oppression through critical consciousness, and the implications of favouring a critical, problem-posing and dialogical approach to teaching and learning. As well, we will discuss Giroux's ideas how do power, politics and knowledge connect in creating the conditions for social relations and the production of knowledge and values, in both the classroom and school.

Forelæsningens pensum

- Freire, P. (2005). Chapter two. In *Pedagogy of the oppressed* (pp.44-59). New York: Continuum. [15 s.]
- Giroux, H. (1983). Ideology and agency in the process of schooling. *The Journal of Education*, 165(1), 12-34. [23 s.]

13. Forelæsning: Hannah Arendts pædagogiske tænkning

2 timer v/ Noomi Matthiesen

Denne forelæsning introducerer kort til Hannah Arendts liv og tænkning som politisk filosof. Forelæsningens primære fokus er på hendes forståelse af uddannelse, opdragelse og pædagogik. Hendes centrale pointe er, at voksne har en dobbelt opgave, nemlig at føre de nyttil-

kommende (børn) ind i en verden, der allerede eksisterer, og samtidig at give plads til barnets nye begyndelser. Hendes pædagogik handler således om forholdet mellem det gamle og det nye. Hun kan læses som en kritiker af en børnecentreret humanistisk psykologi. Læs gerne kapitlet af Korsgaard først, da det hjælper med at forstå primæreteksten.

Forelæsningens pensum:

- Korsgaard, M.T. (2021). Nye begyndelser -efterskrift. I: H. Arendt (2021). *Krisen i skolesystemet og pædagogikken - og andre pædagogiske tekster*. (s. 121-153) Aarhus: KLIM. [32 s.]
- Arendt, H. (2021). Krisen i skolesystemet og pædagogikken. Kap. 1. I: *Krisen i skolesystemet og pædagogikken - og andre pædagogiske tekster*. (s. 7-31). Aarhus: KLIM. [24 s.]

14. Forelæsning: Følelser og magt i spil i uddannelseskontekster

2 timer v/ Casper Feilberg

Følelser og magt er en uomgængelig del af uddannelseskontekster. To grundlæggende forskellige perspektiver præsenteres; et psykoanalytisk perspektiv på følelsernes betydning for læring, og en eksistentiel-fænomenologisk analyse af magt og selvrefleksion inden for en universitetskontekst. Begge traditioner har det til fælles, at de tematiserer processer og erfaringer som går på tværs af rollerne privatperson og studerende/underviser, og vi ser sammenhænge for at fremme reel læring og dannelse.

Forelæsningens pensum:

- White, J. (2002). On 'learning' and 'learning about': W. R. Bion's theory of thinking and educational praxis. In: D. Barford (ed.), *The ship of thought. Essays on Psychoanalysis and Learning*, pp. 84-105. Karnac Books. [21.s]
[Hvad sker der af processer i underviseren og i den studerende og i gruppen, som har betydning for transformative læreprocesser? White præsenterer en psykoanalytisk forståelse med fokus på følelsernes betydning. For en dansk redegørelse for Bions begreber, se Feilberg (2014, pp. 161ff)]
- Feilberg, C. (2015). Selvrefleksion som uddannelsesgreb – en kritisk diskussion. *Nordiske Udkast*, (2), 42- 78. (udkommet december 2016) [27 s.]
[Selvrefleksion angår et beredskab til at forholde sig selvkritisk til egen praksis, samt til anvendelsen af viden ved intervention i forhold til andre (borgere, grupper). Underviseren kan understøtte de studerendes tilegnelse af selvrefleksion ved bl.a. at interessere sig for deres motivation og faglige problemer ud fra et processuelt og psykologisk perspektiv. Dette kan opfattes som en overvågning af de studerendes adfærd og sproglige udtryk på et niveau, som er privat og ofte ukendt af personen selv. Denne praksis må derfor underkastes kritik og selvrefleksion.]
- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur [Kapitel 8]

15. Forelæsning: Pædagogisk psykologi og uddannelsessystemet fra et postmoderne og neoliberalt perspektiv

2 timer v/ Thomas Szulevicz

I denne forelæsning belyses, hvordan uddannelsessystemet aktuelt er influeret af forskellige både postmoderne og neoliberale tendenser. Forelæsningen diskuterer, hvorledes disse tendenser påvirker pædagogisk praksis samt forståelsen af læring og pædagogik.

Forelæsningens pensum:

- Biesta, G. (2015). Resisting the seduction of global education measurement industry: notes on the social psychology of PISA. *Ethics and Education*, 10:3, 348-360. [12 s.]
- Lyotard, J.F. (1982). *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 [43 s.]
- Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. 35(2), 103-116. [13 s.]
- Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur.

Supplerende litteratur:

- Pedersen, O. K. (2011). Skolen og den opportunistiske person. I: O.K. Pedersen *Konkurrencestaten*. Hans Reitzels Forlag. København

16. Forelæsning: Køn og pædagogisk psykologi

2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

Drenge klarer sig konsekvent dårligere end piger i uddannelsessystemet på nærmest alle målbare parametre. Denne forelæsning analyserer og diskuterer, hvorledes denne kønsforskel kan forstås, og der præsenteres forskellige teoretiske positioner til forståelsen af kønsforskellene. Fænomenet "12-talspiger" berøres ligeledes, og der kastes i forelæsningen kritisk lys på, hvordan der florerer mange stereotype forestillinger knyttet til køn.

Forelæsningens pensum:

- Brinkmann, S. & Szulevicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*. 4, 12, 85-93. [8 s.]
- Dumais, S.A. (2002). Cultural Capital, Gender and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education*. Vol. 75 (1), 44-68. [22 s.]
- Morris, E.W. (2011). Bridging the Gap: 'Doing Gender', 'Hegemonic Masculinity', and the Educational Troubles of Boys. *Sociology Compass*, 5, 92-103. [12 s.]

17. Forelæsning: Etnicitet & uddannelse

2 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen

Etniske minoritets elever klarer sig statistisk set vedvarende dårligt i uddannelsessystemet. I uddannelsesforskningen er der mange forskellige og modsatrettede bud på hvordan vi skal

forstå betydningen af etnicitet i uddannelse. Denne forelæsning præsenterer forskellige forståelsesmæssige positioner ift. betydningen af etnicitet, men trækker overvejende på et poststrukturalistisk perspektiv på denne problemstilling, herunder de udfordringer, der knytter sig til en smal normativ forståelse af 'den gode elev', 'danskhed' samt forståelser af rigtig/forkert.

Forelæsningspensum:

- Andersen, S. C. & Thomsen, M. K. (2011). Policy Implications of Limiting Immigrant Concentration in Danish Public Schools, *Scandinavian Political Studies*, Vol. 34, No. 1, pp. 27-52. [25 s.]
- Davies, B. (2004). Introduction: Poststructuralist lines of flight in Australia. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 17(1), 3-9. doi:10.1080/0951839032000150194 [7 s.]
- Søndergaard, D. M. (2003). Subjektivering og nye identiteter – en psykologi i et pædagogisk felt. *Kvinder, Køn & Forskning*, 12(4), 31-47. [15 s.]

Supplerende pensum:

- Staunæs, D. (2000). Hvorfor hænger de "tyrkisk-kurdiske" drenge ud ved bænkene langs skolemuren? *Unge Pædagoger*, 61(5), 1-18 [17 s.]
- Rambøll Management Consulting & Andersen, S. C. (2010). *Mehmet og modkulturen. En undersøgelse af drenge med etnisk minoritetsbaggrund*. Rambøll.

18. Forelæsning: Marginalisering, ulighed & uddannelse

2 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen

En bestandig udfordring i uddannelsessammenhæng er marginalisering. Til trods for mange forskellige typer af indsatser er køn, etnicitet, klasse mv. til stadighed forhold, der har stor indflydelse på, hvor godt børn og unge klarer sig i uddannelsessystemet. Denne forelæsning tager fat i forskellige perspektiver på marginaliseringsprocesser i uddannelsessystemet og zoomer ind på forståelser af *ulige* deltagelsesmuligheder i uddannelsessammenhænge med et perspektiverende blik til de to forrige forelæsnings om hhv. køn og etnicitet i uddannelse.

Forelæsningspensum:

- Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*, 65, 1-20. [20 s.]
- Nielsen, K. (1999). Praxis, habitus og livsstil: Et essay om Bourdieu, krop og kultur. I: J. Tønnes Hansen & M. Hermansen (Red.), *Sociologisk udfordring til psykologien* (s. 53-63). Aarhus, Danmark: Klim. [10 s.]

Supplerende pensum:

- Jensen, S. (2021). 'The Danes are rich and live in the villas; the others live in the blocks of flats': on the social and material character of diversity in children's school life in Denmark. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, DOI: 10.1080/09518398.2021.1900620 [16 s.]

- Reay, D. (2004). 'Mostly Roughs and Toughs': Social Class, Race and Representation in Inner City Schooling, *Sociology*, Vol. 38, No. 5 (1005-1023) [18 s.]

19. Forelæsning: Afrunding, opsamling og evaluering

2 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen & Noomi Matthiesen

Denne forelæsning tegner et overordnet landskab over feltet og trækker trådene tilbage til første forelæsning. Derudover arbejdes der på eksamensforberedelse og der afsættes tid til spørgsmål og evaluering.

20. Kollektiv feedback

1 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen & Noomi Matthiesen

Oversigt over workshopdage samt tilhørende pensum

1. Behaviorisme og kognitionspsykologi i den pædagogiske psykologi: med 'Synlig læring' som case

2 timer v/ Noomi Matthiesen & Sarah Kirkegaard Jensen

Denne workshop ligger i forlængelse af forelæsningen om behaviorisme og kognitionspsykologi i den pædagogiske psykologi. Her vil vi kort præsentere 'Synlig læringsteori' som didaktisk metode til at strukturere undervisning på. Synlig læring har rødder i John Hatties meta-analyser af forskellige faktoreres effekt på læring. I workshoppen vil der være gruppearbejde omkring Synlig læring.

Workshoppens pensum:

Workshoppen tækker på pensum fra forelæsningen om kognitionspsykologi og behaviorisme. Hvis man ønsker at vide mere om synlig læring, kan man læse den supplerende tekst nedenfor.

Supplerende pensum:

- Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. Vol. 77 (1) pp. 81-112. [31 s.]

2. Who learns what, how and when?

3 timer (i to hold) v/ Paula Cavada-Hrepich

In this workshop, we will discuss how the different learning theories reviewed so far try to explain the complexities of learning. For this purpose, we will analyze a short video clip of a learning situation where children with different performance levels resolve a task. Guided by the questions who learns, what is being learned, how is being learned, and when is learning occurring, we will explore how different theories try to understand the learning situation of these children.

Workshops pensum:

- The workshop will use the literature that students have reviewed in previous lectures.

3. At navigere i et læringsteoretisk landskab

3 timer (i to hold) v/ Sarah Kirkegaard Jensen & Noomi Matthiesen

I denne workshop zoomer vi ind på nogle af de grundlæggende problemstillinger og begreber, der ses på tværs af forskellige læringsteorier: relationen mellem subjekt og verden, teoriernes forståelse af forandring, læringens paradoks, dualisme og antidualisme, hvordan viden skal forstås mv.

Workshops pensum:

- Gruppearbejdet forudsætter ikke at specifikke tekster er læst på forhånd. Der trækkes på hele pensum.

4. Etnicitet, ulighed & marginalisering i uddannelsessystemet

3 timer (i to hold) v/ Noomi Matthiesen & Sarah Kirkegaard Jensen

Workshoppen tager udgangspunkt i en case omkring etnicitet og marginalisering i skolen. Gruppearbejde og diskussioner i plenum vil omhandle marginaliseringsprocesser, og hvordan man kan forstå læringsbetingelserne for eleverne i casen. Pensum til arbejdet vil derfor være pensum fra forelæsningserne om marginalisering og etnicitet, såvel som alle forelæsnings-er om læringsteori.

Workshops pensum:

- Pensum til arbejdet vil være pensum fra forelæsningserne om marginalisering og etnicitet, såvel som alle forelæsnings-er om læringsteori.

5. Trivsel i uddannelsessystemet – mål og måling

3 timer (i to hold) v/ Marie Rytter

I denne workshop beskæftiger vi os med, hvordan børn og unges (mis)trivsel håndteres i den pædagogiske praksis.

Workshoppen har afsæt i det forhold, at trivsel har fået en officiel plads i folkeskolen – der er et overordnet mål om øget trivsel for eleverne, og der foretages nationale målinger af denne trivsel.

På workshoppen diskuteres:

- Trivselsforståelser i feltet mellem psykologi, pædagogik og sociologi.
- Evaluering af trivsel – hvordan, hvorfor og med hvilke implikationer?
- Mødet med mistrivsel - handlemuligheder hos den professionelle.

Workshops pensum:

Workshoppen vil, udover nedenstående tekster, forsøge at perspektivere til forskellige dele af pensum.

Pensumtekster

- Ereaud, G., & Whiting, R. (2008). What do we mean by 'wellbeing' and why might it matter? London: Department for Children, Schools and Families. [22 s.]
- Hermansen, S. (2024): Et trivselsbegreb uden hæmninger og hængsel. *Børn og Unges trivsel*. Aarhus: Kvan, nr 128 (pp. 7-14) [7 s.]

Supplerende tekster

- Simovska, V., O'Toole, C. (2021): The Making of Wellbeing Measurement: A (Kind of) Study: *Protocol Outlines – Critical Practice Studies*, Vol. 22, nr. 1 (pp. 169-194) [25 s.]
- Vallgård, K, Nyvang, C. (2018) Lykkeimperativet i folkeskolen. *Affekter og Følelser*. Aarhus: Tidsskrift for professionsstudier (pp. 16-22) [6 s.]

6. Problemorienteret analyse af aktuelle pædagogisk-psykologiske problemstillinger

3 timer (i to hold) v/ Casper Feilberg

Gruppearbejdet organiseres ved at man vælger sig ind på afgrænsede cases eller problemstillinger, eller på åbne og selvdefinerede problemfelter, som man er optaget af, og som man ønsker at analysere og diskutere via pædagogisk-psykologisk teori. Man har altså mulighed for selv at vælge de nærmere eksempler og observationer, som danner grundlag for de faglige diskussioner: herved er arbejdet problemorienteret og gruppeorganiseret. Gruppens refleksioner deles via et resumé på Moodle, og vi samler op i plenum.

Workshops pensum:

- Gruppearbejdet forudsætter ikke at specifikke tekster er læst på forhånd. Workshoppen gør det bl.a. muligt at inddrage projektpædagogisk, dannelsessteoretisk og psykoanalytisk teori, afhængig af problemstillingen, men afhængig af problemstillingen er anden pensum også aktuelt at inddrage.

Samlet pensum til kursusmodulet:

Bøger:

Nielsen, K. & Tanggaard, L. (2018). *Pædagogisk psykologi – en grundbog*. 2. udgave. Samfundslitteratur s. 9-245. [236 s.]

Tekster:

Andersen, S. C. & Thomsen, M. K. (2011). Policy Implications of Limiting Immigrant Concentration in Danish Public Schools, *Scandinavian Political Studies*, Vol. 34, No. 1, pp. 27-52. [25 s.]

Arendt, H. (2021). Krisen i skolesystemet og pædagogikken. Kap. 1. I: *Krisen i skolesystemet og pædagogikken - og andre pædagogiske tekster*. (s. 7-31). Aarhus: KLIM. [24 s.]

Anderson, J., Reder, L., & Simon, H. (1996). Situated Learning and Education. *Educational Researcher*. 25(4), 5–11. <https://doi.org/10.3102/0013189X025004005%20> [6 s.]

- Biesta, G. (2009). Good education in an age of measurement: On the need to reconnect with the question of purpose in education. *Educational Assessment, Evaluation & Accountability*, 21(1), 33-46. doi:10.1007/s11092-008-9064-9 [13 s.]
- Biesta, G. (2002). Bildung And Modernity: The Future Of Bildung In A World Of Difference. *Studies in Philosophy and Education*. 21, 343–351. [9 s.]
- Biesta, G. (2015). Resisting the seduction of global education measurement industry: notes on the social psychology of PISA. *Ethics and Education*, 10:3, 348-360. [12 s.]
- Brinkmann, S. (2006). *John Dewey – en introduktion*. (kap. 7 "Fællesskabets pædagogik", s. 173-209) København: Hans Reitzels Forlag. [35 s.]
- Brinkmann, S. & Szulewicz, T. (2012). Feminiseringstesen: For god til at være falsk? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*. 4(12) 85-93. [8 s.]
- Chaiklin, S., & Hedegaard, M. (2008). Radical-Local Teaching and Learning: A Cultural-Historical Perspective on Education and Children's Development. In M. Fleer, M. Hedegaard, & J. Tudge (Eds.), *Childhood Studies and the Impact of Globalization: Policies and Practices at Global and Local levels* (pp. 182-201). Taylor & Francis. World Yearbook of Education Vol. 2009 [20 s.]
- Davies, B. (2004). Introduction: Poststructuralist lines of flight in Australia. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 17(1), 3-9. doi:10.1080/0951839032000150194 [7 s.]
- Dixon, R. (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*. 4 (1), 145-166 <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532> [22 s.]
- Dumais, S.A. (2002). Cultural Capital, Gender and School Success: The Role of Habitus. *Sociology of Education*. 75(1), 44-68. [22 s.]
- Ereaut, G., & Whiting, R. (2008). What do we mean by 'wellbeing' and why might it matter? London: Department for Children, Schools and Families. [22 s.]
- Feilberg, C. (2014). *Indledning og Dannelsesbegrebet*, fra Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende, hhv. pp. 1-7 & 92-104. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på <https://vbn.aau.dk/da/publications/dannelsen-af-en-psykologisk-og-videnskabelig-habitus-hos-psykolog> [20 s.]
- Feilberg, C. (2015). Selvrefleksion som uddannelsesgreb – en kritisk diskussion. *Nordiske Udkast*, 2, 42- 78. (udkommet december 2016) [27 s.]
- Freire, P. (2005). Chapter two. In *Pedagogy of the oppressed* (pp.44-59). New York: Continuum. [15 s.]
- Gilliam, L. & Gulløv, E. (2012). Samfundets børn. Civilisering, barnesyn og institutionalisering (s. 39-61). I: L. Gilliam og E. Gulløv (red.), *Civiliserende institutioner. Om idealer og distinktioner i opdragelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. [22 s.]
- Giroux, H. (1983). Ideology and agency in the process of schooling. *The Journal of Education*, 165(1), 12-34. [23 s.]
- Greeno, J.G. (1997). On claims that answer the wrong questions. *Educational Researcher*, 26(1), 5-17. doi: 10.3102/0013189X026001005. [12 s.]
- Hermansen, S. (2024): Et trivselsbegreb uden hæmninger og hængsel. Børn og Unges trivsel. Aarhus: Kvan, nr 128 (pp. 7-14) [7 s.]

- Illeris, K. (1985 [1981]). *Modkvalificeringens pædagogik – problemorientering, deltagerstyring og eksemplarisk indlæring*. (2. oplag, nyt forord). København: Unge Pædagoger [1. Indledning p.25-34, 4. Grundlæggende didaktiske principper pp. 93-117. **[31 s.]**
- Jackson, P. W. (1990[1968]). *Life in Classrooms*. New York: Teachers College Press (Første del af kapitel 1, 'The Daily Grind', s. 3-11) **[8 s.]**
- Korsgaard, M.T. (2021). Nye begyndelser -efterskrift. I: H. Arendt (2021). *Krisen i skolesystemet og pædagogikken - og andre pædagogiske tekster*. (s. 121-153) Aarhus: KLIM. **[32 s.]**
- Krogh, L., Olsen, J. B., & Rasmussen, P. (2008). Indledning. I: L. Krogh, J.B. Olsen & P. Rasmussen (red.), *Projektpædagogik: perspektiver fra Aalborg Universitet* (pp. 9-10). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. **[2 s.]**
- Lave, J. & Wenger, E. (1999). Situeret Læring og andre tekster. Hans Reitzels Forlag. Kap. 1, 2 & 4 (s. 31-54 & 77-100). **[46 s.]**
- Luhmann, N. (2006). System as Difference. *Organization*, 13(1), 37–57. <https://doi.org/10.1177/1350508406059638> **[20 s.]**
- Lyotard, J.F. (1982). *Viden og det postmoderne samfund*. Århus: Slagmarks Skyttegravsserie. Kap. 1-7 **[43 s.]**
- Mehan, H. (1992). Understanding inequality in schools: The contribution of interpretive studies. *Sociology of Education*. 65, 1-20. **[20 s.]**
- Morris, E.W. (2011). Bridging the Gap: 'Doing Gender', 'Hegemonic Masculinity', and the Educational Troubles of Boys. *Sociology Compass*, 5, 92-103. **[12 s.]**
- Nielsen, K. (1999). Praksis, habitus og livsstil: Et essay om Bourdieu, krop og kultur. I: J. Tønnes Hansen & M. Hermansen (Red.), *Sociologisk udfordring til psykologien* (s. 53-63). Aarhus, Danmark: Klim. **[10 s.]**
- Oelkers, J. (2002). Rousseau and the image of 'modern education'. *Journal of Curriculum Studies*, 34(6), 679–698. **[19 s.]**
- Oettingen, A. (2001). Det pædagogiske paradoks. Klim. Kapitlerne om Kant (pp. 35-50) og Benner (pp. 135-163) **[43 s.]**
- Packer, M. J. & Goicoechea (2000). Sociocultural and Constructivist Theories of Learning: Ontology, Not Just Epistemology. *Educational Psychologist* 35(4), 227-241. **[14 s.]**
- Piaget, J. (2003[1964]). Part 1: Cognitive Development in Children: Piaget. Development and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, Vol. 40, Supplement (s. 8-18) **[10 s.]**
- Rasmussen, J. (1998). Radikal og operativ konstruktivisme, s. 120 – 137. I Bisgaard, N.J. (red.). *Pædagogiske Teorier*, 3. udgave. Værløse: Billesø & Baltzer. **[18 s.]**
- Rogers, C. (1969). Freedom to learn. Ohio: Merrill. pp. 157-164, 279-297. **[18 s.]**
- Skinner, B. F. (1975). Motivationens og emotionens indre verden. I: *Om behaviorisme* (s. 159-177). København, Danmark: Det Schønbergske Forlag. **[18 s.]**
- Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. 35(2), 103-116. **[13 s.]**
- Søndergaard, D. M. (2003). Subjektivisering og nye identiteter – en psykologi i et pædagogisk felt. *Kvinder, Køn & Forskning*, 12(4), 31-47 **[15 s.]**

- White, J. (2002). On 'learning' and 'learning about': W. R. Bion's theory of thinking and educational praxis. In: D. Barford (ed.), *The ship of thought. Essays on Psychoanalysis and Learning*, pp. 84-105. Karnac Books. **[21 s.]**
- Wiberg, M. & Qvortrup, A. (2013). Kapitel 2: Læringsteoriene – hvad teoretiserer de over? I: A. Qvortrup og M. Wiberg (red.), *Læringsteori og didaktik*. Hans Reitzels Forlag (s. 49-71). **[22 s.]**
- Wood, D. J., Bruner, J. S. and Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*, 17(2), 89-100. **[12 s.]**

I alt: 1.034 sider